

FORZA MUSIC • 2014

Copyright © Alica Bartková, 2014
Slovak edition © FORZA MUSIC, spol. s r.o., 2014
All rights reserved

This publication was published with financial
support of The Ministry of Culture of Slovak Republic

ISBN 978-80-89359-63-9

ALICA BARTKOVÁ

TRHLINA

— VIDÍM AKÉHOSI STAROVEKÉHO BOJOVNÍKA ob-
lečeného v kuse látky obviazanej koženými opaska-
mi, s koženými náramkami, s veľkým kovovým štítom
a s kopijou. Tvár má zamazanú čiernymi machuľami, ruky
tiež, na nohe asi päťcentimetrovú reznú ranu a popri tom
všetkom vonia parfumom Aqua di Gio od Giorgia Ar-
maniho. Ako je to možné? Jedine tak, že je to buď herec
alebo komparzista z filmu. Alebo mám veľmi živú haluci-
náciu, čo by bolo dosť zlé. Mapujem situáciu: umývadlá,
zrkadlá, kachličky... Toaleta. Čo tu robím? Chcela som ísť
na záchod? Bola som už, či ešte nie? Netreba mi. Asi som
už bola. Kde som?

„Prepáčte, kde to sme?“ spytujem sa bojovníka. Teraz
na mňa pozerá rovnako nechápavo ako ja na neho. Ten
pohľad poznám. Už som ho zažila veľakrát. Zvažuje, či to
myslím vážne, či si robím srandu, či som blázon, a či mi
má vôbec odpovedať. Po chvíli povie: „Sme na toalete.“

„To viem, ale kde?“

„Ako to myslíte... kde?“

„Táto toaleta je predsa v nejakej budove. Ja chcem ve-
dieť v akej.“

„To myslíte vážne?“

„Trpím poruchou krátkodobej pamäte a občas sa mi
stáva, že zabudnem, kde som.“

Najprv na mňa neveriacky pozerá, no keď zistí, že to
myslím vážne, vyhrkne: „Sme v Národnom divadle.“

„Aha.“ Už mi to dáva zmysel. Viem, že kamarátka Soňa

mi pred časom hovorila niečo o nejakom predstavení, zrejme som naň išla s ňou.

„Teraz je pätnásťminútová prestávka,“ informoval ma bojovník. „Mimochodom, ste na toalete pre hercov. Ako ste sa sem dostali?“

„Ja neviem.“

„Že sa vôbec pýtam... Naozaj mávate až také výpadky? Už som o tom počul, ale nikdy som nikoho takého nestretol.“

„No vidíte, tak už ste stretli.“

Vo vrecku nohavíc mi vibruje telefón. Soňa. Zdvihnem.

„Kde si, prosím ťa?!“

„Som na toalete.“

„Išla si tam už pred desiatimi minútami. Zase máš výpadok?“

„Hej.“

„No zbohom! O chvíľu končí prestávka. Počkám ťa vo vestibule.“

„Okej.“

Bojovník si umýva ruky, roztiera si tmavé tiene pod okom a úkosom ma pozoruje.

„Všetko v poriadku?“ pýta sa.

„Áno. Prosím vás, ako sa dostanem do vestibulu?“

„Rovno a doľava. Potom schodmi a zase rovno.“

„Ďakujem. Tak nech sa vám vydarí predstavenie.“

„Moja časť sa skončila. Už prídem iba na ďakovačku.“

„Aha. Tak na záver vám zatlieskam.“

Kráčam dlhou chodbou, ako mi povedal. Schod za schodom a narazím na ďalšieho muža obaleného v červej látke. Viem, že Sparťania mali červené odevy, aby nebolo vidieť ich zranenia. Oveľa podstatnejšia informácia pre môj život by však bola vždy si pamätať, kde som.

— AK NIEČO PRASKNE, JE TO DÔSLEDKOM veľkého tlaku. Veľkosť tlaku je však relatívna. Na niečo stačí menší, na niečo treba vynaložiť oveľa väčší. Na to, aby praskla žuvačka, stačí vypustiť z úst dostatočné množstvo vzduchu. Na to, aby praskla zemská kôra, je potrebný tlak žeravej lávy, ktorý je miliardy krát vyšší. Predstavujem si, že moje trhliny v pamäti vznikajú tak, že minulosť sa preťahuje s budúcnosťou takou silou, až napokon praskne lano kdesi uprostred. V prítomnosti, kde je mi neznáma minulosť aj budúcnosť. A vlastne aj prítomnosť. Ocitám sa na miestach, ktoré nepoznám, a keď ich aj poznám, netuším, ako som sa tam dostala. Odrazu som v situáciách, ktoré si neviem vysvetliť, a tak mi chvíľu trvá, kým ich pochopím. Veziem sa vo výťahu a neviem, na ktoré poschodie a prečo, idem po ulici a neviem kam, varím večeru a nespomínam si pre koho, ba nespomínam si, že som vôbec niekoho pozvala. Prásk, a pri krájaní póru mi dôjde, že minulosť sa kamsi vyparila. Prásk. Pri pozeraní sa do výkladnej skrine na ulici vidím svoj odraz na skle a netuším, kam som mala namierené. Puk. Som v neznámom výťahu s dvoma cudzími ľuďmi a pozerám na číslice, ktoré postupne svietia: 3, 4, 5... Netuším, kde zastane.

Takýchto situácií som si naozaj užila dosť. Začalo sa to, keď som mala asi osem rokov. Mama so mnou išla na kolotoče, ktoré prišli do nášho mesta. Sedela som spolu s ňou vo veľkej bielej labuti a nechápala som, ako sme sa tam dostali. Moje otázky nebrala vážne, labute sa začali

točiť, spolu s nimi celý svet a ja som kričala ostošeť. Nie preto, že by som mala hrôzu z točenia, ale preto, lebo som mala prvý výpadok pamäte. Vypadla mi následnosť. Spomínala som si len na to, ako sme išli z domu, a ďalej nič. Akoby som sa práve prebrala zo spánku bez sna. Najskôr sa to stávalo len raz, dvakrát za rok, potom čoraz častejšie. Teraz sa mi to stáva v priemere raz za mesiac a stále je to rovnako nepríjemné. Má to však jednu výhodu – môj stav slúži ako výhovorka, keď sa mi niekam nechce ísť, alebo na niekoho nemám náladu.

Keď sa ocitnem v tejto pomyselnnej trhline, už nemám taký strach ako kedysi. Spočiatku to bolo fakt hrozná, úplný horor, teraz už aspoň viem, že je to amnéziou a viacmenej zachovávam pokoj. Niekedy sa mi z pamäti stratí niekoľko sekúnd, občas niekoľko minút, a sem-tam je to aj hodina. Môj psychiater hovorí, že som zvláštny prípad, pretože až hodinové straty pamäti sú pri mojej diagnóze nezvyčajné. Aspoň niečo je teda na mne nezvyčajné. Z môjho pohľadu som celkom priemerný človek, ktorý v ničom obzvlášť nevyniká, nemá na nič talent, a ak mám byť k sebe úprimná, neoplývam ani nadmernou inteligenciou. Zrejme nastala nejaká podivná zhoda okolností, v dôsledku ktorých som sa dostala do školy so zameraním na dejepis a výtvarnú výchovu. Určite mi bola dopriata trocha šťastia, pretože som ju aj dokončila. Ako malá som síce chodila na výtvarný krúžok, ale vždy to bolo iba preto, lebo mama s otcom zastávali názor, že by som z prin-

cípu mala chodiť na nejaký krúžok. A keďže som nebola ani športovo zdatná a hudobný sluch sa mi zďaleka vyhol, chodila som raz do týždňa poctivo čmárať nevydarené práce. To mi v postate zostalo aj počas vysokej, ale tam sa vždy dalo vyhovoriť na abstraktné umenie a o jednej machuli spravenej za pol minúty, som pokojne mohla napísať desať strán textu. Takto som sa neskôr dostala aj k svojej práci, ku ktorej mi stačí prehľad z histórie, umenia a dobrá slovná zásoba.

Pozriem na hodiny v kuchyni. Pol ôsmej. Čas ísť do práce. Dopijem kávu, položím hrnček na stôl a vychádzam von prežiť ďalší deň.

— Myslíte si, že väčší gýč ako rez punčového koláča alebo veľká ružová mašľa vo vlasoch blondíny neexistuje? Existuje. Pozerám sa na obrázok pozlátenej misky z Marcoliniho obdobia, zdobenú ovocím a kvetmi, s rozmermi 10 x 21 cm, s odhadovanou cenou šesťstopäťdesiat eur a napadá mi jediné – gýč. Vyzerá ako pozlátená zmrzlina z McDonaldu, posypaná cukríkmi, ktorá navyše nie je jedlá. Fuj. No môj vkus nie je dôležitý. Je to moja práca. V aukčnej spoločnosti už robím takmer päť rokov. Skúmam výrobky ľudskej činnosti, umenie, pokusy o umenie, niekdajšie produkty bežnej potreby, ktoré po desiatkach, stovkách rokov nadobudli stokrát vyššiu hodnotu. Skúmam pravosť, odhadujem cenu, posudzujem stav... Občas sa čudujem, ako môžu byť ľudia natoľko hlúpi a kupovať také škaredé veci. Možno ich väčšina z nich vníma ako investíciu, ako niečo, čo časom nadobudne ešte vyššiu hodnotu. Pochybujem, že by si niekto kúpil dvesto rokov starú klasicistickú komodu, hodiacu sa do interiéru prastarej mamy za tridsaťšesťtisíc eur len preto, že sa mu ohromne páči. Alebo drevený pozlátý rámik s oválnym obrázkom kostola, s rozmermi 22 x 14 cm, za vyvolávaciu cenu deväťdesiat eur. Alebo tridsaťštyri centimetrového sediaceho kokeršpaniela z porcelánu, vyrobeného v Maďarsku po roku 1950 za stopäťdesiat eur. Ak áno: ZA PENIAZE SI VKUS NEKÚPITE!

Keď si myslím, že každodenná dávka nevkusu je už vyčerpaná, z omylu ma vyvedie ďalší predmet na obra-

zovke počítača. Pozerám sa na porcelánovú lampu v tvare dievčenskej busty a napadá mi jediné: je toto vôbec možné?! No aby som starožitnostiam nekrivdila – sem-tam sa v našom katalógu nájdu aj naozaj vkusné veci. Napríklad stredoveké nože, meče, orientálne dýky... Celkovo sú bodné zbrane jednými z najkrajších starožitných predmetov. Kde-tu pekný kus nábytku z dreva, aj keď sa priznám, že doma by som žiaden starožitný nábytok nechcela mať. Staré tmavé drevo a zväčša mohutný vzhľad skriň, komôd a vitrín, pôsobí na mňa zatuchnuto a trochu strašidelne. Ale ako kúsok sám osebe, kdesi v múzeu, kde mu je venované čestné miesto so zákazom používania na to, na čo bol pôvodne vyrobený, je celkom zaujímavým objektom. Estetickú úroveň našich katalógov asi aj tak držia kovové predmety a šperky. Sklo, porcelán a ostatné materiály ma nikdy príliš nebrali.

Pozriem na hodiny. Desať pätnásť. O jedenástej mám byť u klientky. Šéf ma poslal ohodnotiť nejaké jej dedičstvo, ktoré má bohvie po kom. Býva na dedine, vzdialenej asi tridsať kilometrov, kde som dosiaľ nebola. Je načase vyraziť.

— PANI SO ZOŠŮVERENOU POKOŽKOU, vlasmi bielymi ako sneh a krikľavo červeným rúžom na perách sa mi snaží nahovoriť, že červeno vrstvený tanier s leptaným dekórom jeleňa, stromov a kvetov je z čias Márie Terézie a je to vraj rodinné dedičstvo hodné najmenej šesťsto eur. Ja sa jej snažím vysvetliť, aj keď tým u nej vzbudzujem len pohoršenie, že tanier je pravdepodobne z Moravy, z dvadsiatych, tridsiatych rokov 20. storočia, čo má od čias Márie Terézie dosť ďaleko. A má hodnotu najviac stopäťdesiat eur. Pani je už buď senilná, alebo má zlostinú povahu, no celá sa trasie, ukazuje chudým bielym traslávym prstom, ktorý už trochu kriví reuma, na tanier a spo medzi narúžovaných ovisnutých pier prská sliny.

„To sa teda veľmi mýlite, mladá dáma! Ja viem, čoho je ten tanier hodný.“

S niektorými ľuďmi sa fakt nedá vyjsť. „Nehnevajte sa, ale ja to viem tiež. Neviem, kto vám povedal taký nezmysel, že je z čias Márie Terézie, ale ak chcete, môžete si najjať iného odhadcu, ktorý vám povie to isté čo ja.“ Zberám sa na odchod.

„To si teda píšete, že najmem!“ A tenký starecký prst pomaly otočí smerom k dverám.

Keď vyjdem von, vydýchnem si. Také prípady ako ona sú, našťastie, ojedinelé. Väčšina ľudí si najme našu firmu, aby si dali ohodnotiť predmety nájdené na povalách, v pivniciach, ktoré boli roky zapadnuté prachom a náhodou objavené, alebo veci, ktoré sú v rodine od nepamäti, a oni

tušia, že majú veľkú cenu, ale nikomu predtým nenapadlo dať ich znalecky ohodnotiť. A potom prichádzam ja alebo niektorý z mojich kolegov, a majitelia zostávajú s úsmevmi od ucha k uchu mľaskať spokojnosťou nad starými kusmi nábytku, porcelánovými súpravami, príbormi, vázami, obrazmi... Alebo vyjavene pozerajú na vec, ktorú vídali dennodenne, akoby ju videli prvýkrát v živote, iba preto, lebo vysoko odhadnutá cena dáva zrazu veciam nový význam. To je tiež dôkazom toho, že hodnota vecí je relatívna.

Nadýchnem sa čerstvého vzduchu a kráčam chodníkom od domu k svojmu autu. Cestu mi lemujú pestované kvety, je vidieť, že o záhradu sa pani dobre stará. Možno až prehnane, pretože záhony pestrofarebných kvetov sú vlastne strašne rozsiahle. Taká záplava kvetov hraničí až s obsesiou. Stará pani je asi cvok. A nemá na práci nič iné, iba pestovať kvety a hádať sa s ľuďmi o niečom, o čom sama určite dobre vie, že to nie je pravda. Celkom dobre si viem predstaviť, že tu raz nejakého odhadcu ceny jej škaredého taniera zabije motykou a zahrabe ho pod tie kvety. Možno to už aj spravila, a preto sa im tak darí. Pri tej predstave sa mi tvár skriví odporom a rýchlo nastupujem do auta.

— NA OBED A KÁVU SA ZASTAVÍM v reštaurácii pri ceste. Všimla som si ju iba vďaka ceduli Reštaurácia/Restaurant Lipa, 50 m. Zašitá medzi listnatými stromami vyzerá ako obrovský hríb. Zaparkujem vedľa ďalších troch áut, podľa čoho usúdím, že to tu určite nie je nabité. Vojdem dnu, pričom nad dverami zazvoní mosadzný zvonček. To mi príde infantilné a zbytočné, pretože hneď pri vchode je recepčná a zdraví ma.

„Dobrý deň,“ odpoviem a prejdem z malej chodby do prevažne dreveného interiéru. Lavice, stoly, stoličky zo svetlého dreva osídľujú len traja ľudia – žena s dieťaťom pri jednom stole a akýsi muž pri druhom.

Pozdravím a sadnem si k stolu pri okne s výhľadom na veľkú lipu. Podľa nej sa to tu asi volá. Spoza oblakov vyjde slnko a prudko mi zasvieti do očí. Uvedomím si, že je koniec mája a pomaly začína leto. Ani neviem, kedy sa tá zmena udiala. Ešte pred chvíľou vykúkala tráva spod snehu, a zrazu je teplo ako v lete. Neznášam leto. A teplo. A slnko. Mojím snom je presťahovať sa do nórskeho Tromsø, kde je štvrtroka obdobie temna, pretože slnko zostáva pod obzorom. Tu sa toho nikdy nedožijem a zostáva mi len vydržať, ako mi slnko opeká hlavu.

O chvíľu je pri mne čašníčka a pýta sa, čo si dám. Lisujem jedálnym lístkom, aj keď vopred viem, čo chcem. Takmer vždy si dám to isté. Vyprášaný syr a hranolčeky. Pozostatok z detstva a zlozvyk, ktorého sa už asi nikdy nezbavím.

„Vyprážený syr a hranolčeky. A presso. S mliekom.“

„Hneď to bude.“ Mladá servírka nemôže mať viac ako dvadsať a závratná kariéra v hoteli Lipa ju zrejme nečaká. Napokon, pre pokojný život to asi stačí. Opäť sa pristihnem, ako rozmýšľam o Tromsø. V poslednom čase sa mi to stáva dosť často. Predstavujem si, ako ležím na snehu a pozorujem polárnu žiaru, budím sa do tmy, kde mi za celý deň slnko nepretne oči... Možno sa tam raz naozaj presťahujem. A možno sa tam jedného dňa preberiem a pri mojej amnézii nebudem vedieť, kde som.

Servírka v červených teniskách mi nesie nezdravú kopu vypražených pokrmov, a aby som svojmu telu naozaj dala zabráť, tatársku omáčku navrch. Dám si prvý hlt a opäť si potvrdím, že jednoduché a nezdravé veci chutia najlepšie. O chvíľu zjem celý tanier a ťažko dýcham s plným bruchom ako fanúšik obžerstva. Pozriem sa von, kde vetrík hýbe listami stromov, a odrazu mi napadne, že by som mohla urobiť to, čo som neurobila už dávno. Ísť sa prejsť. Niekam do prírody, nadýchať sa čerstvého vzduchu a spáliť kalórie, ktoré som práve do seba dostala. Veľkou výhodou pri mojej práci je, že ak idem niečo ohodnotiť mimo kancelárie, nik nevie, ako dlho to bude trvať. A šéfovi je v poslednom čase aj tak všetko jedno, pretože mu zomrela žena. Bola maniačka v opaľovaní. Len čo sa trochu oteplilo, preležala na slnku aj celé hodiny, a dokonca chodila na dovolenku do teplých krajín aj v zime, lebo vraj jej chýba slnko. Striekala sa kokosovým olejom a opa-

lovala dovtedy, kým nevyzerala ako černoška. Potom dostala rakovinu kože a do troch mesiacov zomrela. To bolo zhruba pred polrokom a šéf je odvtedy dosť mimo, dokonca mám podozrenie, že trpí depresiou. Je teda jedno, kedy sa vrátim, a nič mi nebráni, aby som vybehla hore lesnou cestou, ktorú som si všimla na parkovisku.

Nalejem do seba kávu, zaplatím a vyberiem sa vyšliapanou cestičkou medzi stromami, smerujúcou hore, na akýsi kopec. Viem, že pri mojej diagnóze by som nemala chodiť na miesta, ktoré nepoznám, a z ktorých nie je jasne viditeľná cesta späť. Ale risknem to.

Čím som vyššie, tým sú stromy lemujúce chodník hustejšie a ich košaté koruny prepúšťajú čoraz menej svetla. Pripomína mi to stan v záhrade starých rodičov, kde sme sa s bratom skrývali pred slnkom, pred svetom, pred reálnym životom. Niekedy nám tam mama rozprávala rozprávky a otec nás strašil vlastným tieňom, pričom napodobňoval zvuky zvierat. Bola to akási bublina v realite, v ktorej vznikla celkom iná realita. A dnešné tlmené svetlo mi ju pripomína. Žiadna bublina v realite to však nie je, pretože fľaša od koly odhodená v tráve a pokrčená cigaretová škatuľka rovno pod mojimi nohami sa do vymysleného sveta nehodia.

Kráčam ďalej, žiadni ľudia, len lietajúci hmyz a vtáky, dávajúce svoju prítomnosť najavo hlasným spievaním. Zhruba po tristo metroch kotlina mizne a lesný chodník prechádza na vyvýšený terén, odkiaľ je výhľad na mes-

to. Vzdialené budovy, zväčša paneláky, pôsobia neznámo a cudzo. Keby som stála pri nich, určite by som vedela, kde som, no odtiaľto neviem určiť ani jeden oporný bod, ktorý by som spoznala. V diaľke sa týčia len anonymné budovy s anonymnými ľuďmi v nich. Žijem v tomto meste už dvadsaťdeväť rokov a stále neviem, čo všetko skrýva. A popravde, ani sa mi to nechce objavovať. So svojím prehliadaním budem spokojne žiť naďalej. Veď ako sa hovorí: pod slnkom býva najväčšia tma. Študovala som síce inde, ale po škole som sa vrátila naspäť, pretože som si tu takmer ihneď našla prácu. Šéf pozná z nejakých mne doteraz neznámych príčin môjho otca, ktorý sa za mňa prihovril, išla som na pohovor a odvtedy som v jeho firme. Protekčné dieťa. Fúj. Žiadnemu zo svojich kolegov som to nepovedala a ani to nikomu na nos nezavesím. Nevieť, či to bude plným žalúdkom alebo nudou z výhľadu, alebo tichom naokolo, ale začínam byť unavená. Rozmýšľam, či ísť ešte ďalej lesnou cestou, ktorá sa opäť zvažuje do kotliny alebo sa vrátiť. Rozhodnem sa ísť späť, keď mi vtom zazvoní telefón. Mama. Aj keď žijem v tom istom meste ako rodičia, nebývam s nimi, ale vo vlastnom byte, pre istotu na opačnom konci mesta, aby boli mamine možnosti kontrolovať ma čo najmenšie. Zvykne mi volať každý deň, aby sa uistila, či práve nie som stratená na nejakom mieste, či si pamätám, kde som, či som dnes mala výpadok alebo nie. No nikdy mi nevoláva cez obed. Teda aspoň pokiaľ si pamätám. Zdvihnem.

„Ahoj, mami.“

„Ahoj, Agneska. Kde si?“ To býva takmer vždy mamina prvá otázka a ja si pri nej pripadám ako nesvojprávny blázon.

„Som na kopci za mestom.“

„Čo?! A čo tam robíš?“

„Len mi tak napadlo prejsť sa.“

„Čo?!“

„Prejsť sa. Čo je to zakázané?!“

„Ale nie, len je to čudné, že si cez pracovnú dobu kdesi na kopci.“

„Nedáľeko som bola robiť odhad, potom som išla na obed, a potom mi napadla prechádzka. A vôbec, keď vieš, že som v práci, prečo mi voláš?“

„Nevieš, kde je Peter? Už odvčera mi nedvíha telefón.“

Peter je môj brat. Aj keď netrpí nijakou poruchou, mama sa ho snaží držať rovnako nakrátko ako mňa. Vždy mu to liezlo poriadne na nervy a myslím, že mi to v kútiku duše dáva za vinu. Je o päť rokov mladší, študuje posledný rok na vysokej a už sa nemôže dočkať, kedy vypadne z domu.

„Netuším, kde je.“

„Včera spal u Zuzky a odvtedy sa nevrátil. Zdvihnúť telefón mi môže, nie?!“

Zuzka je jeho frajerka, s ktorou si veľmi nerozumiem, a desím sa predstavy, že by s ňou mohol mať dieťa. S bratom vychádzam dobre, máme aj podobné názory na život,

tak nechápem, ako môže chodiť s takou primitívnou osobou, ktorá navyše ani nie je oslnivo krásna. Má však veľké prsia a plné pery, čo zrejme mužom v jeho veku stačí.

„Mami, nedrž ho tak nakrátko. Vidíš, že to má úplne opačný efekt. Nechaj mu voľnosť. Veď je už dospelý.“

„Ale stále býva pod mojou strechou!“

Aj to je jedna z vecí, prečo som sa odsťahovala čo najskôr. Mamin zlozvyk je totiž všetkým riadiť život podľa seba. Nemyslí to zle a možno je jej prílišná starostlivosť podnietená mojou chorobou, ale neuvedomuje si, ako tým ostatným pili nervy.

„Ak mu to budeš prízvukovať, tak u teba dlho bývať nezostane.“

„Tak ako ty. Však?!“

„To mala byť výčitka? Mami, spamätaj sa a nechaj ľudí dýchať. Peter sa ti určite ozve. Čau.“ Nedám jej už možnosť čokoľvek povedať.

Ani som si to neuvedomila, ale počas telefonovania som pomaly vošla do kotliny, aj keď som pôvodne chcela ísť späť. Ocitla som sa v ďalšom tuneli, ktorý vo vás vzbudzuje falošný pocit úkrytu pred vonkajším svetom. Chodník je tu menej vyšliapaný ako ten, ktorým som sem prišla, okolie je samá tráva, kríky, stromy... Samé zemité, monotónne farby, nič krikľavé, ani nápadné. Otočím sa, že idem späť, keď vtom zazriem na zemi čosi ligotavé. Čosi, čo sem nezapadá. V stáde oviec si všimnete vlka, aj keď je len jeden. Žiadnu konkrétnu ovcu, len vlka, pre-

tože ten sa odlišuje. Alebo jeden červený kvet na lúke plnej bielych. Tak ako teraz. Najprv si myslím, že je to obal z keksov, alebo čokoládovej tyčinky, alebo... Podídem však bližšie, zohnem sa a pozriem sa lepšie. Náramok. Ani ho nemusím zobrať do ruky a viem, že nejde o obyčajnú bižutériu. Ten, kto ho tu stratil, prišiel zrejme o veľký balík.

Zdvihnem ho, pozriem sa ešte lepšie a už s istotou viem, že ide o prvotriednu zlatnícku prácu. Šperk je tvorený štyrmi rozetami, ktoré sú mechanicky roztvoriteľné do všetkých strán a vrcholom každej rozety sú solitéry. Jedna rozeta je odnímateľná a môže sa používať samostatne ako brošňa. Je zdobený starobrusnými briliantmi a diamantmi a tipujem ho na Francúzsko, art deco, tridsiate roky 20. storočia. Nechcem sa unáhliť, ale tento šperk môže mať hodnotu okolo tridsaťtisíc eur. Práve som našla malý poklad. Dám si ho do vrečka a rýchlo sa poberiem naspäť k autu.

— DOMA, PO ĎALŠOM NUDNOM DNI strávenom v práci, držím pred sebou náramok a zlatníckou lupou pozerám na diamanty. Napočítala som osem. Nevieam, koľko karátov majú, v tom sa veľmi nevyznám, ale viem ich odlíšiť od ostatných kameňov.

Mám vôbec výčitky? Nie. Je to zvláštne, ale to, že by som s náramkom mala ísť na políciu, mi vôbec nenapadlo. Až teraz. Veď osoba, ktorá ho stratila, musí byť z toho zúfalá! Zároveň však dosť bohatá aj bez náramku, pretože by ho len tak nenosila do lesa. A nestrácala. A minimálne trikrát obišla terén, kde sa pohybovala. Keby to tak bolo, na takom mieste, kde sa ligotal v tráve na dvadsať metrov, by ho určite našla. Polícia teda rozhodne nepripadá do úvahy. Pekne si ho nechám, počkám nejaký čas, odsledujem správy, či ho niekto nebude hľadať, a potom ho predám a splatím byt.

Zapnem televízor, prezriem si správy na internete, prelistujem denníkmi, čo som si kúpila cestou domov, nič, nič, nič. Vyzerá to tak, že drahocenný náramok zatiaľ nikomu nechýba.

Prepnem na dokument o Mozambiku, kde ľudia používajú turecké záchody a pijú nefiltrovanú vodu, ktorú si sami navrtávajú zo zeme. O akejsi elektrine alebo oblečení tam ani nesnívajú, hlavne že tamojší kráľ zatúžil po súkromnom lietadle. Jeho predchodca sa oženil šesťdesiatjedenkrát a jeho potomkovia teraz zaplňajú pätnásť strán v telefónnom zozname. Podobné mená, podobné DNA.

Ak sa začnú krížiť, alebo ak sa skrížia deti ich detí, Mozambik bude o chvíľu plný debilov, idiotov, či ľudí s dvoma hlavami. Na tom mieste by som naozaj nechcela žiť. Prepnem na ďalší kanál, kde ide reklama, na ďalšom ide tiež reklama a synchronizovaný sled reklám na takmer všetkých kanáloch ma prinúti vypnúť televízor.

V byte nastane ticho, počuť len muchy, lietajúce okolo jablák na stole v kuchyni. S oteplením sa tu zrazu objavili a každý deň zabiť jednu nestačí. Musím kúpiť sieťky na okná. Postavím sa, ešte nie rozhodnutá, či ich vyzabíjam alebo len vyženiem von, keď mi vtom niekto zazvoní pri dverách. Môže to byť buď mama, ktorej zase napadlo prísť ma otravovať, alebo Tomáš, s ktorým som sa nedávno rozišla, a ešte ho to neprešlo. Rýchlo skryjem náramok, uložím ho do futrovaného puzdra a schovám do skrine. Zvonenie sa ozve druhýkrát, tentoraz dlhšie, nástojčivejšie. Podídem k dverám a spýtam sa: „Kto je?“

„To som ja,“ ozve sa bratov hlas. Ak sa chce zase sťažovať na mamu, tak na to nemám nervy. No čo už, keď je pred dverami... Stlačím gombík na otvorenie vchodových dverí. O pár sekúnd je u mňa s monoklom veľkým ako niečia päšť.

„Preboha, čo sa stalo?!“

„Pobil som sa v bare.“

To je naňho neobvyklé, nikdy som nevidela, že by sa pobil, alebo o tom aspoň neviem.

„Peter, prosím ťa, koľko máš rokov?“

„No a? To nemôžem dať niekomu na fejs?“

„Podľa toho, čo vidím, to vyzerá, že niekto dal na fejs tebe.“

„Bolo to vzájomné. Kašli na to,“ a rozvalil sa na gauč v obývačke. Nevyzerá, že by chcel k tomu povedať viac.

„Chceš na to ľad? Alebo masť?“

„Nemáš slivovicu?“ To som mohla čakať.

„Slivovicu nie, ale mám whisky.“

„Nedbám.“

Poberiem sa do kuchyne, kde muchy stále lietajú okolo ovocia. Zoberiem misku s ovocím, dám ju do chladničky a vyberiem z nej whisky. Nalejem do dvoch pohárov a donesiem do obývačky, kde si Peter už zapol telku. Podám mu pohár, sadnem si vedľa neho pripravená ťahať z neho ako z chlpatej deky, čo sa stalo, a prečo je vlastne tu.

V telke idú správy, hlásateľ oznamuje, že v Anglicku zadržali gang pedofilných sadistov a ja sa pýtam: „Mame si už zavolať? Dnes mi volala, že jej nezdvíhaš.“

„Nezavolať.“

„Čiže je zbytočné pýtať sa, či vie, ako vyzeráš.“

„Do toho, ako vyzerám, mame nič nie je.“

„Hmm...“

Vidím na ňom, že je nasratý na celý svet, že sa evidentne rozišiel so Zuzou, že ho štvie mama, a ktoviečo ešte. To, že si vybral môj byt ako jediné útočisko, mi na jednej strane lichotí, pretože očividne ho štvem zo všetkých najmenej, ale zároveň vidieť ho rozvaleného na mojej sedač-

ke, nevrleho, ako osie hniezdo, ktorého sa čo len dotknúť je nebezpečné, mi poriadne lezie na nervy. Hlásateľ v telke hovorí, že v Texase explodovala továreň na hnojivá a vtom Peter vyhrkne: „Môžem bývať u teba?“

„Čo?!“ Dám si hlt whisky, takmer mi zabehne.

„Len na nejaký čas, kým si nenájdem niečo vlastné.“

Hľadí na mňa s monoklom na ľavom oku, z ničoho nič mi napadne, že ten, čo mu uvalil, musel byť pravák. Drží prázdny pohár so spýtavým pohľadom, kde badať kúsok, len malilinké percento pokory a mne nezostáva nič iné ako povedať: „Tak teda dobre.“

Sama neverím tomu, čo som práve povedala. Nevieť si predstaviť, že brat bude bývať so mnou. Vychádzame síce dobre, ale už som si zvykla na to, že bývam sama, ničím a nikým nerušená, samostatná a ako-tak nezávislá. Ak mám mať tento obrázok – nasrdeného, nevrleho Petra pred sebou každý deň, tak ho odtiaľto spakujem skôr, ako sa stačí zabývať.

„Ďakujem,“ povedal a naliať si ďalší pohár.

„Vieš si predstaviť, aké bude mama robiť scény?“

„Viem. Ale sama vieš, aké to je bývať pri nej. Niekedy si pripadáť ako v detektívnej kancelárii, ktorá má prehľad o každom mojom kroku.“

„Ja viem... Ale fakt je to také zlé?“

„Je.“

Vidím, že odporovať mu je zbytočné. Ale to, čo bude nasledovať, si ani nechcem predstaviť. Mama to bude chá-

pať ako zradu. To, že chce brat bývať radšej na opačnom konci mesta v malom byte so sestrou, kde nebude mať zďaleka taký servis, na aký je zvyknutý (to je jedno z mála pozitív bývania pri mame), musí svedčiť jedine o tom, že sa s ňou nedá vydržať. Nikdy jej nevysvetlí, prečo musí z domu odísť, a tým, že ho tu nechám, budem v mamičných očiach vinná aj ja, lebo ho v tom podporujem. No čo už... je to môj brat.

„Je ti jasné, že spíš na gauči?“

„Ehm...“

Na obrazovke policajti nesú v čiernom vreci akúsi mŕtvolu a okrem komentovania celej situácie počuť v izbe muchy. Premiestnili sa z kuchyne a už len čakám, kedy si jedna z nich sadne na mňa. Keď odstraňujete problém len povrchne, nikdy sa ho nezbavíte úplne.

„Peter?“

„Hm?“

„Čo sa vlastne stalo?“ Pýtam sa, aj keď je mi jasné, že sa mu o tom nechce hovoriť.

„Rozišiel som sa so Zuzou a všetko sa akosi serie.“

„To mi je jasné, že si sa s ňou rozišiel, lebo inak by si bol u nej. Ale čo sa stalo?“

Zhlboka sa nadýchne, zatvári sa otrávene, rozhodnutý nepovedať mi nič.

„Nechaj to tak.“

„Okej. A nepoviem ti, že ma to mrzí, lebo ju nemám rada.“

„Ja viem.“

O niekoľko minút sme svedkami toho ako zúbožené denné svetlo strieda tma, muchy prestali lietať a naša konverzácia sa obmedzila už iba na komentovanie kriminálnych seriálov a dohadovanie sa, kto z nás zavolá mame ako prvý. Zavolať jej on a napodiv nerobila až také scény, ako sme čakali. Možno bola len rada, že sa mu nič nestalo, a že vie, kde je.

Zaspala som s otázkou, koľko nepredvídateľných udalostí ma v blízkej budúcnosti ešte čaká.

— POZERÁM SA NA BUSTU V. I. LENINA, plastiku vysokú šesťdesiattri centimetrov, s cenou šesťstoosemdesiat eur. Vopred ľutujem toho, kto tie peniaze za ňu dá. Posielam ju nášmu grafikovi, aby ju pridal do katalógu. Medzi striedajúcimi sa obrazmi kordov, sekretárov, vreckových hodínok, či strieborných čiaš občas kliknem na správy z internetu, či niekomu nechýba náramok v cene dobrého auta. Nič. Sama som prekvapená z toho, že nemám žiadne výčitky. Dotyčný to možno len nahlásil na políciu a neťahal do toho médiá. Keby som ho tam odniesla, už by bol možno u majiteľa. No aj tak si myslím, že taký drahý šperk nemal nosiť do lesa. Keby som ho nenašla, našiel by ho niekto iný, možno oveľa väčší grázle ako ja. Zaujímavé, ako si človek dokáže logicky ospravedlniť čin, o ktorom vie, že je nemorálny. A to platí i pre toho, kto si s morálkou hlavu neláme. Ja nie som z tých, pre ktorých morálka nič neznamená. Dokonca som raz na políciu odniesla peňaženku so slušnou sumou peňazí, ktorú som našla na parkovisku. Ale toto už beriem ako šťastie, ktoré sa mi konečne priplietlo do cesty a moje svedomie spokojne odpočíva.

Chystám sa pridať do katalógu irizovanú vázičku zdobenú striebrom, Čechy, Loetz, prelom 19. a 20. storočia, secesný štýl, výška 17,5 cm, s vyvolávacou cenou deväťdesiat eur. Vtom mi zazvoní telefón. Soňa. Čo zase chce?

„Čau. Som v práci, tak rýchlo.“

„Čau. Nevybehneme dnes večer von?“

To som si mohla myslieť. Soňa sa tiež nedávno rozišla s frajerom, a teraz má neustálu potrebu rýchlo si nájsť náhradu. Ja taká nie som. Som schopná existovať aj bez muža. Vždy som bola takpovediac samostatná jednotka, na rozdiel od Soni. Vlastne si ani nespomínam, že by niekedy s niekým nechodila. Poznám ju už od strednej školy a vždy mala nejakého frajera. Za ten čas je to už dosť dlhý zoznam a pochybujem, že si sama na všetkých pamätá.

„A kam?“

„Neviem. Niekam do baru.“

Vypadnúť z bytu a nemusieť sa pozeráť na Petrov odutý ksicht mi padne vhod. „Okej, o siedmej tam, kde sme boli minule?“

„Platí. Čau.“

Plány na večer mám teda vybavené. Na malý okamih mi preletí myslou, že by som mohla zobrať aj brata, aby sa odreagoval, ale s tým monoklom aj tak nikam nepôjde. Vrátim sa k vázičke, je celkom pekná, pošlem ju grafikovi a kliknem na ďalší predmet.

— ĽUDIA OPROTI SA BAVIA, smejú sa, odpíjajú z pohárov a prekrikujú nahlas pusteného dídžeja Tiësta. Nevie, ako som sa sem dostala, ani čo tu robím. Sama by som do baru nešla, asi teda na niekoho čakám. Puk, prásk. Niečo puklo, pretrhlo sa. Zase sa to stalo. Malý kúsok môjho života zmizol kdesi v zabudnutí. Pozriem na telefón – posledný hovor bol s mamou. Už si spomínam, chcela, aby som dohovorela Peťovi, nech sa vráti domov. Ďalej neprijatý hovor od mamy, od môjho ex, a napokon od Soni. Spomínam si, ako sme sa dohodli, že sa tu stretieme. Čakám teda na ňu. Zase mešká. Nevie, prečo mi to stále robí. Na stole pred sebou vidím napoly dopitý pohár s minerálkou, vôbec si nepamätám, že som si ju objednala. Dám si ďalší hlt a zavriem oči. Robím to vždy, keď mi pamäť zlyhá a nikdy to nepomáha. Otvorím oči a pred sebou vidím čašníčku s akýmsi miešaným nápojom, vraj je to od muža, sediaceho za mnou. Obzriem sa a z trojice mužov, sediacich pri stole, sa mi jeden zdraví. Poznám ho? Netuším. Nevie, či ma balí, alebo som sa s ním niekedy zoznámila a nespomínam si. Nepamätám si, že by som ho niekedy videla. Priateľský drink to teda asi nebude. Nikdy nevie, ako sa mám v takej situácii správať. Keď mi muži kupujú drinky. Asi nie som na to stavaná. Slušne sa usmejem a obrátim sa späť. Z celej situácie ma zachráni Soňa, ktorá sa konečne valí cez celý bar až ku mne.

„Prepáč, nestíham.“

„To nie je novina.“

„Prepáč, ale fakt som dnes mala fofry.“

„Soňa, prosím ťa, kedy si prišla niekde načas?!“

„Ja viem, polepším sa.“

Nechce sa mi baviť o tom, že som mala zase výpadok, tak jej radšej nič nepoviem.

„Tak?“

„Tak čo?“

„Čo si si dala?“ Skúma drink predo mnou.

„Ja som si nedala ešte nič, to mi objednal niekto od vedľajšieho stola.“

„Kto?“

„Čo ja viem?“

„A?“

„A nič.“

„Páči sa ti?“

„Čo ja viem?“

„Agi, prosím ťa, už sa preber! Už si sama takmer polroka...“

„No a? To znamená, že musím skočiť na prvého chlapa, ktorý sa na mňa usmeje?“

„Nie, ale mohla by si byť trochu prístupnejšia.“

„Soňa, prosím ťa, prestaň. Ja som sem neprišla nikoho baliť. Ty si baľ, koho chceš, ale mne daj pokoj.“

Zrak mi padne na barové stoličky s modrými sedadlami. Chodíme do tohto baru už poriadne dlho, za ten čas sa takmer vôbec nezmenil a až teraz si všímam, že farba

sedadiel je taká intenzívna. Na jednom z nich sa zahniezdil zadok akejsi blondíny v bielych šortkách. Opäť pozriem na Soňu.

„Okej, okej, veď nebuď našťvaná. Inak, čo nové?“

„Brat býva u mňa.“

„Čo?! Prečo?“

„Rozišiel sa s frajerkou a mama ho šťve. Vieš, aká je...“

„A ty si v pohode? Že býva u teba?“

„Zatiaľ neviem, prišiel iba včera. Popravde, neviem si to celkom predstaviť, ale čo už... Uvidím. Je nejaký divný. Nechce mi povedať, čo sa presne stalo. Navyše prišiel s veľkým monoklom, vraj sa pobil v krčme, čo nikdy predtým nespravil.“

„To ma podrž!“

„A je nevrlý a našťvaný na celý svet. Snáď ho to rýchlo prejde, lebo ak nie, tak ho asi pošlem naspäť.“

„Hm...“

„A ty? Čo v práci?“

Soňa pracuje ako burzová maklérka, čo by som ja asi robiť nevedela. Samé čísla, vzorce a tabuľky... na to som nikdy nebola. Zarába síce viac ako ja, ale tú prácu jej rozhodne nezávidím.

„Nervy. Ako vždy. Minule som posrala jeden odhad, tak mi to šéf strhol z platu.“

„Dokelu!“

„To som ešte obišla celkom dobre. Mohol ma za to pokojne vyhodiť.“

„Ja by som čosi také robiť nevedela.“

„Hm... Ja by som zase nevedela robiť to čo ty. Nechá-
pem, ako si sa k tej práci vôbec dostala. Vždy som si mys-
lela, že budeš učiť na nejakej škole alebo čo.“

„No vidíš, ako som dopadla. Teraz neviem, či horšie
alebo lepšie.“

Čašníčka sa nás spýta, čo nám donesie. Soňa si odpi-
je z miešaného drinku predo mnou a povie, že chce to
isté. Odpijem si aj ja a zistím, že je to celkom chutné. Po-
miešam nápoj a dvojvrstvová žltá a červená tekutina sa
zmení na oranžovú. Tiësta vystriedala ďalšia elektronická
hudba, netuším čo, bar sa zaplnil a musíme na seba kričať
čoraz hlasnejšie, aby sme sa počuli.

„Tvoj brat je celkom sexi! Len je príliš mladý!“ Reve mi
Soňa do ucha.

„Veď už si spala aj s mladším!“

„Ale to nebol nikoho brat. Teda aspoň nikoho, koho
poznám!“ Vypila pohár do polovice na jeden šup.

„To teda hej... to mení situáciu!“ poviem ironicky.

Občas sa čudujem, prečo sa s ňou vlastne kamará-
tim. Je iná ako ja takmer vo všetkom. Možno práve preto.
O chvíľu sú pred nami ďalšie drinky, aj keď sme si nič
neobjednali. Hneď je mi jasné, že je to od tých za nami.
Nato sa ako mávnutím čarovného prútika zjavia pred
nami. Až mám pocit, že som opäť mala výpadok, ale nie
je to tak. Úsmevy od ucha k uchu, pýtajú sa, či si môžu
prisadnúť. Pozriem sa na Soňu a jej úsmev, tiež od ucha

k uchu, je úplne jasný. V duchu si poviem: okej, pre dnešný večer som tu skončila, ale obetujem sa na nejaký čas kvôli nej. Pravdupovediac, vôbec nemám náladu na cudzích ľudí a zisťujem, že čím som staršia, tým častejšie. U Soni to, samozrejme, neplatí. Posuniem sa na lavici s modrou poduškou k stene, aby si vedľa mňa mohol sadnúť jeden z nich. Hovoria, že sa volajú Adam, Rišo a Mišo. Stavím sa, že po pár minútach už nebudem ani tušiť, kto je kto. Soňa sa smeje, koketuje, je vo svojom živle a ja sa znudene pozerám do pohára pred sebou. Štrngám si s mužom vedľa mňa, niečo mi hovorí, spytuje sa, čo robím, ťahá zo mňa informácie, ktoré v skutočnosti nechce vedieť. Zbytočné reči, zbytočné divadlo. Chce len vedieť, či sa s ním vyspím. Byť na jeho mieste, tak sa to rovno spýtam. Nevyspím. A môže si ušetriť všetku tú námahu pre nejakú inú. Po hodine elektronickú hudbu vystriedali popové odrhovačky a Soni oznámim, že som unavená a idem domov. Samé nie, nie. Vraj mám ešte chvíľu zostať, presviedčajú ma všetci štyria. Nie, zajtra vstávam. Veď zajtra je sobota! No a čo? Aj tak vstávam. Soňa ide so mnou k taxíku.

„To ma tu s nimi necháš samu?!“ pýta sa ma vonku, vyfukujúc mi cigaretový dym rovno do tváre.

„Ale, prosím ťa, čo máš pätnásť? Veď sú v pohode.“

„Tak prečo nezostaneš aj ty?“

„Neviem, nemám na to náladu a fakt som unavená.“

„No dobre, ako myslíš. Čau.“

„Čau.“ A nastúpim som do taxíka ako do záchranej

kukly. Prechádza ulicami, ktoré už poznám ako svoju dľaň. Miesto, kde bývam mám rada, ale zároveň mi lezie na nervy. Zvyk a nostalgia je zmes, čo mám rada. Pouličné lampy osvetľujú siluety a tváre neznámych ľudí, ktorí možno pociťujú to isté. No s najväčšou pravdepodobnosťou som jediná, ktorá by sa chcela odsťahovať na miesto, kde je stále tma.

Brata nájdem doma s pivovou fľašou a lesknúcou sa modrinou od nejakej masti. Vraj prečo som prišla tak skoro. Vraj sa zo mňa stáva odľud. To hovorí ten pravý... Potom už len niečo zašomre, lepšie povedané zavrčí, a ďalej venuje pozornosť (nepozornosť) nejakej kriminálke.

Ležím v posteli a rozmýšľam, či by som sa naozaj nemala vykašľať na tento byt, na svoju prácu, na doterajší život a na svetlo. Možno by som sa naozaj mala presťahovať kamsi na sever Nórska. To je to, čo by som mala urobiť s peniazmi za náramok. Pozerať sa na polárnu žiaru. Sama. Bez detí, bez partnera či manžela, bez kárajúceho prsta rodiny či spoločnosti. Od nikoho si nepýtať dovoľenie a kašľať na to, čo si o tom myslia ľudia. Premýšľam o tom čoraz častejšie, no neviem, či aj vážnejšie.

— ZADOSTŮČINENÍM PRI MOJEJ PRÁCI je, že predmetom roky, desaťročia, niekedy aj storočia ležiacim kdesi v prachu, znova prinášam pozornosť a uznanie. Nieкто do nich investoval veľa snahy a času a výsledok je občas aj celkom k svetu. To, aby zostali zabudnuté a nepovšimnuté, si naozaj nezaslúžia. Teda, nezaslúži si to ich tvorca. Tak ako dnes. Stojím nad starou drevenou lavicou, s plochami zdobenými vyrezávanými ozdobami s vegetatívnym motívom a hlavami mytologických postáv, s otváracím úložným priestorom. Je zhotovená v pseudorenesančnom štýle a vyzerá to na Čechy, dvadsiate a tridsiate roky 20. storočia. Meriam ju – výška 100, dĺžka 120, hĺbka 54 centimetrov. Vynikajúci stav. Okolo mňa stoja traja ľudia, mladý manželský pár a mama jedného z nich. Vytiahli z povaly lavicu po starej mame, ktorá sa vraj na nej modlila celý svoj život. Teraz už na nej nemá ani kto sedieť a namiesto toho, aby na ňu sadal prach, rozhodli sa ju predať. Teda ak má nejakú cenu.

„Tisícpäťsto eur,“ hovorím.

„Čo?!“ neveriacky vyhrknu všetci traja.

„Ak ju dáte do dražby, cena sa môže vyšplhať aj na dve tisícky. Možno aj viac.“

Vzápätí zase nasleduje: „Čo?! To sme ani netušili! Mama ju chcela dokonca vyhodiť! Taká cenná vec!“

Jasné, že súhlasia, jasné, že ďakujú s úsmevmi od ucha k uchu. Bodaj by nadávali, pomyslím si, a vyjdem von z domu plného nadšenia. Otázka je, či ju nieкто kúpi. Sú

aj také predmety, ktoré máme v katalógu niekoľko rokov. Nie každý má záujem o starú lavicu, na ktorej pravdepodobne ani nebude sedieť. Aj keď je pekne zdobená, aj keď autor urobil precíznu prácu, aj keď... Zatresem dvere od auta a naštartujem.

Vonku je neznesiteľne teplo a v aute ešte viac. Zhruba po kilometri začína fungovať klíma a v prehrávači si púšťam Spiritual Font a ich Odete.

*We're two drifters, two lovers with no scrap of future
A dying couple on the dank streets of Lisabon
Will our fear be enough to make us feel alive?
Why am I trying to live through you?
Would you like kids, Odete?
Motherhood means giving up some of your life...*

Keď sa zamyslím nad tým, či som už zažila pravú lásku, musím si priznať, že neviem. Spočiatku som si to myslela o každom, s kým som chodila dlhšie, ale po čase mi spomienka na tie vzťahy pripadá smiešna. Myslím, že najradšej na tom celom som mala pocit, že ma niekto potrebuje, nie že niekoho potrebujem ja. Nepotrebovala som nikoho z nich. Nik nebol taký, že by som s ním chcela mať dieťa, obetovať mu celý život či aspoň kus seba. Chcem vôbec, aby niekto taký v mojom živote bol? Nie. Kedysi som možno chcela, ale teraz mi všetky tie reči okolo lásky pripadajú prázdne. Moji rodičia sú mi toho živým príkla-

dom. Otec je len kulisou maminho života, šedou myšou, ktorá by sa mohla pokojne nahradiť nejakou inou, alebo vynechať úplne. Vždy sa jej prispôboval a radšej ticho so všetkým súhlasil, aby bol doma pokoj. Vlastne si ani nespomínam, že si niekedy dupol a presadil vlastný názor. A tiež si nespomínam, že si niekedy rodičia dávali najavo vrele city, lásku, zamilovanosť, nech sa to nazýva, ako chce. Boli vôbec niekedy zamilovaní? Niekedy možno áno. Vtedy, kedy sme ja a brat ešte neboli na svete. Mám podozrenie, že to, čo ich k sebe púta, je len zvyk. A zvyk je sviňa. Žiadna zamilovanosť netrvá večne. Ani šťastie. Ani láska. To si myslím. Len neviem, či je to skepticizmus, lenivosť alebo zbabelosť (napokon, navzájom sa tieto vlastnosti nevyklučujú), čo ma k tomuto postoju priviedlo. S najväčšou pravdepodobnosťou je to strach skúsiť to. Svojím spôsobom sa bojím toho, že ak dosiahnem všetko, čo chcem, a budem sedieť v dome svojich snov, s úspešným a úhľadným manželom po boku popíjať pravé šampanské, aj tak nebudem šťastná. Aj tak všetko to úsilie vyprovokované rokmi natláčanými falošnými predstavami bude nanič. Najlepšie veci sú predsa tie, ktoré mohli byť, ale nie sú. To som kdesi počula. A je to pravda. Predstavy sú takmer vždy lepšie ako realita.

Z prehrávača sa už šíri ďalší song – Black Dogs of Mexico a ja radšej prepnem na rádio s vedomím, že album Roma Rotten Casino sa im nepodaril až tak dobre ako Armageddon Gigolo.

— DOMA NÁJDEM BRATA PRED TELEVÍZOROM s pivom v ruke, ostane ako v poslednom čase vždy. Na gauči, kde sedí, už vzniká priehlbina. Modrina postupne zmenila farbu z tmavomodrej na bordovú a teraz má okolie oka sfarbené do žlta. Aspoň si sem nedoniesol veľa vecí. Keby si mal doniesť všetky tie svoje haraburdy, zapratal by mi nimi celý byt.

„Bol si dnes vonku?“ pýtam sa, aj keď vopred poznám odpoveď.

„Nie.“ Odpil si z piva a tým zaklincoval všetky dôvody, prečo by mal vyjsť z bytu.

Sadnem si za stôl v kuchyni s dnešnými novinami v rukách, na titulnej strane je nejaký base jumper rozpleštený na trávinatej lúke, vraj sa mu neotvoril padák. Prelisťujem ich, nikde nič o stratenom náramku.

„Agi?!“ ziapa brat z izby.

„No?“

„Volala mama. Zajtra máme prísť na večeru.“

„Okej.“

„Ja nejdem.“

„Prečo?“

„Viem si predstaviť, o čo jej ide.“

„No a? To sa s ňou teraz vôbec nebudeš stretávať?“

„Chcem, aby si zvykla, že s ňou už nebývam.“

„A čo ak si na to nezvykne nikdy?“

„Tak nech si nezvykne!“ Dopil pivo, fľašu podržal hore dnom tak dlho, pokiaľ mu do úst neskĺzla posledná kvap-

ka, a s tresnutím ju položil na stolík. V telke ide reklama na zubnú pastu a mne napadne, či si dnes vôbec umyl zuby. V inej polohe ako piť pivo, rozvaleného na gauči, som ho totiž už dlhšie nevidela. Možno napokon vrastie do sedačky a z rúk sa mu stanú držiaky na pivo a ovládač od televízora. Tá predstava ma celkom pobavila.

„Čo sa smeješ?“ pýta sa nasrdene.

„Ale nič,“ a radšej idem do kuchyne dať si niečo pod zub.

V chladničke je len pivo, whisky a majonéza. Pritom si jasne spomínam, že ešte predvčerom som bola na nákupe a nezjedla som z toho takmer nič. A určite nemám výpadok pamäte. Keď tu chce bývať, mohol by občas aj niečo kúpiť. Musím mu dať jasne najavo, že takto to nejde. Mám ho síce rada a chápem ho a bla, bla..., ale ak si myslí, že ma tu bude vyžierať ako u našich, tak je na omyle. Chytím telefón a objednám si pizzu. Syrovú. Dvakrát. Do zásoby. A jemu nedám nič.

Čakám na pizzu ako na spasenie a ďalej listujem v novinách. Okrem výrokov politikov a na prvý pohľad výmyslov a falošných senzácií natrafím na správu, že akýsi muž vtrhol do cudzieho domu a chcel sa utopiť v záchodovej mise. Vystrašení obyvatelia vybehli von a zavolali policajtov, ktorí ho našli s hlavou v záchode. Musím sa smiať, no od hladu ma rozbolí brucho. Hádzem noviny stranou a uvedomím si, že na ulici už polhodinu vykrikuje do megafónu nejaký chlap, že predáva zemiaky, a začína

ma bolieť aj hlava. Vtom vidím Petra, ako bleskovo otvorí okno, nahne sa von a kričí: „Do riti si strč svoje zemiaky! Kokot zasratý!“

Chvíľu šokovane pozerám, neverím tomu, čo som práve počula, a neviem, či sa mám smiať, alebo si oňho robiť starosti. Nadáva síce bežne, aj naštvaný je v poslednom čase stále, ale že až takto prudko vyskočí, som nečakala. V hlave sa mi ozýva: Zemiaky! Zemiaky! Zemiaky! a uvedomím si, že zvonka už nepočuť nič.

— OBČAS SA NÁM DO PRÁCE OZVE NIEKTO, kto chce predať alebo kúpiť nacistický predmet. Týmto maniakom je ťažké vysvetliť, že my sa takýmito predmetmi z princípu nezaobráame. Ak niečo chce, nech sa obráti na čierny trh alebo zahraničné spoločnosti, kde je obchodovanie s týmito predmetmi legálne. Je pravda, že jednými z najväčších fetišistov sú práve ľudia posadnutí Treťou ríšou. A sú schopní vysoliť za jej artefakty veľké peniaze. Za dýku SA z obdobia nacistického Nemecka aj päťtisíc eur, za nacistickú uniformu by ste si pokojne mohli kúpiť luxusné auto a na porcelán a príbory z Tretej ríše by vám nestačil priemerný plat. Dokonca idú za slušné ceny na odbyt aj ich repliky. Tiež môžete zohnať aj Hitlerove kadere za stoosemdesiattisíc dolárov. Hitlerovu vychádzkovú palicu za desaťtisíc dolárov. A kosti. Údajnú časť Hitlerovho rebra či chrbtice Evy Braunovej za desiatky tisíc dolárov. Nehovoriac o Hitlerových maľbách, ktoré ani zďaleka nie sú umeleckými skvostami, ale zákazníci sú ochotní za ne vysoliť veľké peniaze len preto, že ich namaľoval on. Títo zberatelia pritom vôbec nemusia byť nacistami v pravom zmysle slova. Ťažko povedať, čo ich fascinuje na tých predmetoch, ale snáď to bude moc, ktorú predstavovali. Viem si predstaviť, že ich najväčšou záľubou a činnosťou po večeroch je čítať a počúvať báchorky o nacistoch a o áriosofii. Dôkazom toho, že zberatelia sú posadnutí nacistickými predmetmi, je aj fakt, že falošné Hitlerove denníky sú jedným z najslávnejších

podvrhov 20. storočia. Sfalšoval ich pomeňší zavalitý pán s lysinou a so zmyslom pre humor menom Konrad Kujau. V Stuttgarte mal obchod s nacistickými predmetmi, kde zavítal ne jeden fetišista. Napokon tam zavítal aj reportér Sternu Gerd Heidemann, ktorý si denníky všimol a veril, alebo chcel veriť, že sú pravé. Zaniesol ich do redakcie a dostal súhlas na vyplatenie všetkých častí denníkov. Kujau zinkasoval za šesťdesiat malých zápisníkov a dva mimoriadne zošity (ktoré ďalej vyrábal nasledujúce tri roky) dokopy desať miliónov mariek, čo bola na tú dobu, povedzme si na rovinu, viac ako slušná suma. To čo nasledovalo po odhalení, že sú falošné, si vie každý predstaviť. Basa. Kvôli rakovine sa však Kujau dostal z väzenia skôr a v jeho dome mu vraj až do smrti visel zarámovaný, ručne písaný list od Adolfa Hitlera adresovaný, ako inak, jemu. Dával mu v ňom oprávnenie na vydanie svojich denníkov.

Na jeden z týchto predmetov sa práve pozerám. Dýka. Stavím sa, že je pravá a musím uznať, že napriek tomu, čo predstavuje, je to jedna z najkrajších zbraní, aké som videla. Je zachovalá, dokonca s neodstráneným symbolom SA. Majiteľ ju chce predať za dvetisícpäťsto eur. Vydražil by viac. Smola. Odpovedám mu na mail, že u nás nie.

— VEČERA U NAŠICH DOPADLA TAK, ako som predpokladala. Prišla som iba ja, mama do mňa natlačila polievku, hlavné jedlo, aj koláč a nútila ma, nech Peťa prehovorím, aby sa vrátil domov. Otec iba bezmocne popíjal pivo (už viem, po kom to pitie Peťo má) a tváril sa nezúčastnene. Namietla som, že je tvrdohlavý (to má zase po nej). Zdôraznila som, že s ním nepohnem a môže byť ešte rada, že je u mňa a neodišiel niekde inde. A nech sa s tým radšej zmieri, veď aj tak by u nich nebýval navždy. Nasledoval prúd sebalútosti: To je taká zlá matka, že od nej deti utekajú?! To nás zle vychovala, že sme takí nevďační?! To si naozaj nezaslúži! Nachvíľu som ju utíšila tým, že veď predsa bývame v jednom meste, a kedykoľvek nás môže oboch vidieť, ale výsledok bol taký prchavý ako obláčik dymu z práve zahasenej cigarety. Odišla som za maminho hysterického plaču. Na jednej strane ju chápem, na druhej strane nechápem, že nevidí, že svojím správaním dosahuje pravý opak. Trochu pokory by jej nezaškodilo. A bratovi tiež. Vie byť nevrlejší a neústupčivejší ako ja. Rozdiely medzi nami sú jasné. Ako vtedy, keď sme boli malí, a u starých rodičov na dedine sme chytali motýle. Dávali sme ich medzi dvojité okenice, každý vo svojej izbe, a sledovali. Kým ja som ich vždy pustila, aby nezahynuli, brat ich tam nechal dovtedy, kým nezdochli a z ich pestrofarebných krídel aj tak nemal nič, pretože vždy zdochli s krídlami spojenými. Po prázdninách zostala okenica plná mŕtvych babôčiek, mlynárikov a ostatných motý-

lov, ktorých názvy doteraz nepoznám. Zbytočná krutosť a hlúposť sú jednými z najhorších ľudských vlastností. No trochu krutí a hlúpi sme niekedy všetci.

...

— „AKO TO VTEDY DOPADLO?“ volám Soni a pýtam sa, ako bolo v tom bare. Priznám sa, že odvtedy som si na ňu ani nespomenula. Pokojne sa mohlo stať, že jej dali niečo do pitia, niekde ju zavliekli a znásilňovali až do rána. Ale to sa Soni s najväčšou pravdepodobnosťou stať nemohlo, lebo tá má v sebe dobrovoľnosti viac ako dosť.

„Áaale nijako.“

„Ako... nijako?“

„Zostala som s nimi ešte asi dve hodiny a išla domov.“

„Čo? To mi k tebe nejako nesedí.“

„A čo ti ku mne sedí? Že budem spokojná, až keď sa so všetkými vyspím?“ odsekla podráždene.

„Veď sa nehnevaj, ja len že nezvykneš chodiť domov tak skoro.“

„No... vtedy som išla. Jednému z nich som dala číslo, ale doteraz sa mi neozval.“

„Aha...“

„Aké aha?“

„Tak je mi jasné, prečo si našťvaná.“

Soňa je vo všeobecnosti dosť márnivá, ale keď jej nejaký nový objav nezavolá, vie byť ešte horšia.

„Prosím ťa... prestaň. Na toho naozaj nie som odkázaná. A ozaj, čo tvoj brat, ešte stále býva u teba?“

„Hej. Ani mi to nespomínaj.“

„A teraz si doma?“

„Ešte som v práci, ale som na odchode.“

„Ja tiež. Nestretneme sa v meste?“

„Okej. Za polhodinu tam, kde vždy?“

„Okej. Teraz prídem načas.“

Skladám. Viem, že načas aj tak nepríde. Prezriem si ešte maily, za poslednú hodinu mi nabehli tri – ľudia chcú niečo oceniť alebo predať a ja si to nechám na zajtra. Kliknem myšou, zavriem internet, intranet, klik, klik, klik... a keby som nevedela, že sa mám stretnúť so Soňou, trúbiace auto za mnou by som si vysvetlila ťažko. Zase mám výpadok. Akoby niekto veľkými nožnicami odstrihol kus deja. Alebo ho nejaký obor rovno odtrhol. Posledné, na čo si spomínam, je to, že som sedela za počítačom v práci, a teraz sedím v aute, stojím s ním na križovatke, pričom už ktovie ako dlho svieti zelená, a za mnou rozzúrene trúbi auto, ku ktorému sa pridáva ďalšie a ďalšie... Pohnem sa a namierim si to radšej domov, odkiaľ Soni zavolám, že sa necítim dobre, čo je napokon pravda.

— PSYCHIATER SA MA PÝTA (z času na čas musím k nemu zájsť kvôli tomu, aby skontroloval, či dobre spím, či mi nepreskakuje z výpadkov pamäte, aby som si pamäť precvičila a podobné nezmysly), čo pre mňa predstavuje najväčšiu hrôzu. Chodím k nemu od detstva, vie o mne takmer všetko a vypytoval sa ma tiež už na všeličo, ale toto sa ma nespýtal ešte nikdy. Napadne mi apokalyptická vízia budúcnosti, keď sa na Zem dorúti obrovský asteroid a všetko zničí. Nie. Keď je to vo veľkom a týka sa to všetkých, tak paradoxne by som zrejme takú hrôzu necítila. Vlastná smrť? Nie. Viem, že tu raz nebudem, neviem si to síce predstaviť, ale obrovskú hrôzu z toho nemám. Smrť rodičov? Možno. No to je skôr žiaľ ako hrôza. Mám chuť pozrieť sa do výkladového slovníka, čo slovo hrôza vlastne znamená. Psychiater čaká, nepozera sa na mňa, zrak upiera kamsi do stola, tak ako to má vo zvyku, keď mi dáva čas na premýšľanie. No musím niečo povedať, lebo slovo „neviem“ počúva odo mňa dosť často. Aj tak sa potom rýpe v mojej mysli dovtedy, kým z nej nevydoluje inú odpoveď. Hodiny vo svojej ordinácii síce nemá, no ja počujem akési tikanie. Možno je to tlkot môjho srdca, možno... Vtom mi zapne, že raz sa mi sníval sen, kde som prežila hrôzu dostatočne silnú na to, že si ho pamätám doteraz. Neviem prečo, ale nejakí ľudia vyrezávali pľúca malým prasiatkam ešte zaživa. Bez emócií, akoby išlo o nejaké veci, ich chytili, obrátili, rozrezali a vytiahli im pľúca za ich príšerného kviku. Oči tých zvierat predstavovali pre mňa čistú hrôzu.

„Vyrezávanie pľúc prasiatkam,“ hovorím.

„Pľúc?“ Doktor zdvihne zrak, netuším, čo si o tom myslí. Nie som si istá, ale takto by sa mohol pozerat' na blázna.

„To si niekde videla?“

„Snívalo sa mi to.“

„Aha,“ a zapísal si niečo do zošita. Pri mne sa mu už nazbierala pekná kôpka zošitov a keby sa k nim dostal niekto cudzí, som zrejme v riti.

„Znamená to niečo?“ pýtam sa.

„V podstate nič,“ a píše ďalej.

„Tak prečo toľko píšete?“

„Zapisujem si tvoj sen, Agneska.“

Je asi jediný, kto ma tak volá. Všetci moji blízki ma volajú Agi, Aginka alebo Neska. Volá ma tak, odkedy som k nemu prišla ako dieťa. Chodím k nemu asi dvakrát ročne a až posledné roky som si všimla, že na ňom badať vek. Má okolo šesťdesiatky, takmer všetky vlasy biele a určite už rozmýšľa nad tým, že svoje povolanie zavesí na klinec. Mám strach, že budem musieť chodiť k niekomu inému. Naučila som sa od neho, že pre poruchy pamäti všeobecne platí to, čo pre svaly. Keď ich používame a posilňujeme, sú silné, ak ich nepoužívame, atrofujú a zmenšujú sa. S pamäťou je to rovnaké. Ak s ňou necvičíme, môžeme zabúdať čoraz viac a je jedno v akom veku. Na bunkovej úrovni je totiž tvorba pamäťovej stopy sprevádzaná zmenou tvaru zakončenia nervových buniek s tvorbou nových bielkovín. Používaním a trénovaním nervových zakonče-

ní udržujeme celý systém plasticity mozgu v dobrej kondícii. Platí preto, že používaním a trénovaním pamäti si vytvárame rezervu pre prípadné ochorenie v budúcnosti. V mojom prípade by som pri pravidelnom cvičení nemala mať až také časté výpadky. Je pravda, že na jeho cvičenia už dávnejšie zvysoka kašlem. Kto má na to čas a náladu?! On to dobre vie, a aj preto k nemu občas zájdem. Precvičí mi schopnosť sústrediť sa, a dokonca aj dlhodobú pamäť (asi trikrát som podstúpila hypnózu) a vydoluje zo mňa veci, na ktoré som už dávno zabudla. Odrazu si spomeniem takmer na celú básničku, ktorú ma stará mama naučila ako dieťa. Alebo na to, že keď ma otec zobral do kaviarne na gaštanové pyré, na stole stála porcelánová nádobka na cukor v tvare labute. Alebo že raz som videla starého otca totálne na mol a rodičia mi povedali, že je chorý. Až pri spomienke na to v dospelosti mi došlo, že bol na mol. Alebo... Bolo toho veľa. Tvrdí, že schopnosť sústrediť sa je obzvlášť dôležitá. A to nielen pre mňa, ale pre všetkých. Vraj za väčšinu našich problémov môže obyčajná neschopnosť sústrediť sa. Sme zvyknutí hovorievať, že sme na niečo zabudli, ale v mnohých prípadoch to vôbec nie je pravda. Danú informáciu sme zrejme nikdy nedostali, preto nás minula bez toho, aby bola zaznamenaná v našej pamäti. Inak, keď sa to tak vezme, sama príroda nás príliš nevybavila na to, aby sme si veľa pamätali. Rozsah našej krátkodobej pamäti je obmedzený len na sedem informácií (slov alebo čísel) alebo presnejšie v priemere na

päť až deväť pri jednom vneme. Keby ste dostali zoznam desiatich, dvadsiaticich alebo viacerých slov, aj tak by ste si ich nezapamätali viac ako sedem. Úbohé ľudské bytosti.

Takže: sedím v kresle v jeho ordinácii a odrecitúvam zoznam deviatich predmetov, ktoré som si mala zapamätať. Je na to jednoduchý trik – technika LOCI. Každú vec zo zoznamu si v mysli uložíim na miesto, ktoré poznám rovnako dobre ako svoj domov. Kľúče, okuliare, tri banány, päť jabĺk, pravítko, mlieko, telefón, nôž, minerálka. V mysli beriem kľúče spod rohočky, v obývačke vidím okuliare a jablká pozeráť televízor, v ktorom pravítko masakruje banány, na balkóne sa mlieko škodoradostne a samovražedne vylieva ľuďom na hlavy, v spálni šuká telefón s nožom (to si vôbec neviem predstaviť, ale viem, že tam sú) a v kúpeľni sa sprchuje fľaša minerálky. A hovorím: „Kľúče, okuliare, tri banány, päť jabĺk, pravítko, mlieko, telefón, nôž, minerálka.“

„Výborne. A ešte tieto,“ podáva mi lístok s ďalšími položkami, na ktorých zapamätanie mám určitý čas. Tak to ide asi päťkrát. Ešte si niečo napíše do svojho zošita a predpíše mi Tanakan – liek užívajúci sa väčšinou pri stareckej demencii, ktorý som brala naposledy pred štvrtkom.

Odídem z ordinácie s konštatovaním, že som niekde videla kastráciu prasiat, nejako som si to spojila s dýchaním a výsledkom bol môj otrasný sen. Až vonku si uvedomím, že sa ma vlastne prvýkrát nespýtal, koľkokrát mi

vypadla pamäť, odkedy som bola naposledy uňho. Možnože už pamäť nefunguje ani jemu. Problém je, že ja mám výpadky čoraz častejšie. No je to už, nech robím, čo robím, aj vekom. Stav mozgu sa po dvadsiatom piatom roku života, kedy je plne vyvinutý, dennodenne už len zhoršuje. A ja môžem čakať, že v šesťdesiatke si nebudem pamätať ani vlastné meno.

— V STÁNKU SI KÚPIM NOVINY – všetky denníky, jeden týždenník a aby som si nekupovala len samé tlachy, tak aj módny časopis, kde sú vlastne tlachy tiež, ale aspoň sú tam obrázky, na ktoré sa dá sem-tam pozeráť. Vyjdem po schodoch na druhé poschodie, otvorím dvere bytu a naskytne sa mi presne taký obrázok, aký som čakala. Brat pred televízorom s pivom v ruke. Pochybujem, že mu čo i len napadlo hľadať si vlastné bývanie. Alebo ísť do školy. Alebo... Namiesto pozdravu naňho vyšteknem: „Vychádzaš vôbec niekedy von?“ Namiesto odpovede zavrčal niečo nezrozumiteľné. Modrina na tvári zmizla spolu so všetkými znakmi kultivovaného správania a vystriedalo ju týždňové strnisko. „A ohoľ sa, vyzeráš ako vlkolak,“ pridávam. Žiadna reakcia.

Zložím sa v kuchyni, zalejem si čaj, prezriem si úboho spracované správy zo Slovenska, väčšinou bulvárne, ktorých témou sú umelé prsia, umelé zuby, umelé úsmevy a zašlá sláva (nesláva) takzvaných celebrit. O náramku nič, nič, nič. Otvorím módny časopis. Pozerám sa na šaty z dielne Givenchy za takmer päťtisíc eur a napadne mi, že zo zisku za náramok by som si ich mohla dovoliť. Keby som si kúpila takých šiat šestoro, s vyplateným bytom sa môžem rozlúčiť. Pritom tie isté šaty budú o rok, či dva stáť zhruba polovicu. Daň za módu. Ich cena spadne rýchlejšie, ako opitý horolezec spadne z útesu. Aj to je dôkazom, že hodnota vecí je relatívna. Listujem ďalej, vidím kabelky za stovky, tisíce eur, šaty, sukne, tričká, šminky a krémy,

ktorých cena by dokopy postačila na slušnú polročnú dovolenku v Tromsø. Otvorím chladničku, ktorú som včera naplnila a nenájdem tam ani polovicu vecí. Buď mám halucinácie, výpadok pamäte, alebo je za tým bratovo zväčšujúce sa brucho.

„Peter!“

„Hm?“

„Ešte raz mi vyžerieš chladničku, tak ťa vyhodím!“

„Hm.“

Vlastne si ani nepamätám, kedy som od neho naposledy počula súvislú vetu. Asi to bolo vtedy, keď vyletel na toho predavača zemiakov.

„Správaš sa ako účastník relácie Ako si čo najviac posrať život.“

Nič. Možno by som ho mala zobrať k svojmu psychiatrovi. Predstava, ako napokon vyjde najavo, že on je na tom horšie ako ja, ma celkom baví. Nebudem jediný blázon v rodine. Teším sa, že sa aspoň napijem horúceho čaju, ale keď si uchlipnem, už je studený. So sklamaním ho vylejem do drezu a naštvem sa na Petra ešte viac.

— POZERÁM SA NA ŠÁLKU S PODŠÁLKOU zdobenú zlatými krúžkami z prelomu 18. a 19. storočia, keď mi zazvoní telefón. Tomáš. Môj ex. Už ho to drží dosť dlho a začína sa prejavovať ako cvok. No mám voči nemu výčitky svedomia, pretože ma na ňom najviac priťahovali iba jeho modré oči. Nie modré, aké môžete vidieť u kdekoho, ale modré ako atrament, modré ako krv sépie, čo je u človeka raritou, ba možno aj výnimkou. Možno je jediný na svete. Najprv som si myslela, že sú čierne, ale keď som sa pozrela bližšie, zistila som, že sú tmavomodré. Stavím sa, že keby svoje oči venoval vede, pokojne by si tým mohol zarábať. Doteraz som ho odbíjala len esemeskami, no teraz sa rozhodnem zdvihnúť a raz a navždy mu vysvetliť, že je koniec. Totálny. Úplný. Koniec.

„Čau,“ povie stroho.

„Čau.“

„Čo chceš?“

„Chcem sa stretnúť,“ povie s nádejou v hlase.

„Dobre, ale nevysvetľuj si to zle, Tomáš. Stretnem sa s tebou iba preto, aby si konečne pochopil, že je medzi nami koniec.“

„Dobre,“ súhlasil a som si istá, že mu to aj tak dalo akúsi pochybnú nádej.

Poobede sedím v kaviarni na rohu ulice, blízko pri mojej práci. Hľadia na mňa sépiovomodré oči značiace všeličo iné, len nie zmierenie sa s rozchodom.

„Predvčerom som zvonil u teba, ale ozval sa mi Peter.

Vraj býva s tebou.“

„Nič mi nepovedal. Tak ako vždy.“

„A?“

„Čo a?“

„Prečo býva u teba?“

„Sama presne neviem. Ale poznáš mamu... Chce všetkým riadiť život a jemu to ide na nervy.“

S Tomášom som chodila takmer rok a moja mama ho nemala rada. Ani vlastne neviem, čo jej na ňom prekážalo, ale skutočnosť, že ho nemala rada, v mojom podvedomí narobilo chaos. To mi povedal psychiater. Aj keď ste dospelí a myslíte si, že názor rodičov vás už neovplyvní, nie je to tak. Aj to bol jeden z dôvodov, prečo som sa s ním rozišla.

„Hm...“

Hodiny na stene oproti ukazujú sedemnášť tridsať, veľké zrkadlo nad barom zase nás dvoch ako zúfale bytosti, snažiace sa jeden druhému povedať to, čo nechce počuť. Dokelu! Čo tu vlastne robím?! Dobre som vedela, že rozprávať sa s Tomášom je ako hádzať hrach na stenu.

„Tomáš, nebudem ťa urážať rečami o kamarátstve. Myslím, že by sme nimi nemohli byť.“

„Prečo?“

„Prosím ťa, nehraj sa na hlúpeho. Vieš, že ťa mám rada, ale ak sme mali kedysi iný vzťah ako kamarátsky, nefungovalo by to. Mali by sme sa prestať stretávať. A nemal by si mi už volať. Bude to tak lepšie.“

Usrkne si z kávy a nepovie nič. Nahodí zamyslený, neprítomný výraz, akoby sa v myšlienkach pohyboval v inej dimenzii. Akoby som nič nepovedala.

Do kaviarne vojde starší muž so psom. Pes sa vrtí, kmitá chvostom, krúti sa okolo vlastnej osi, až napokon zaujme miesto pod stoličkou svojho pána. V psích rasách sa veľmi nevyznám, ale tipujem ho na pouličnú zmesku. Ako deti sme mali psa u starých rodičov. Bol to jazvečíkovitý durič menom Zahraj. Nechávali sme ho voľne pobehovať po celej dedine, čo sa mu nakoniec vypomstilo. Behal za susedovou sukou a sused ho kopol tak silno do rebier, až mu prerazili pľúca. Odvtedy som už žiadneho psa nemala. Pozriem sa na Tomáša, latte má už takmer dopité a výraz stále rovnaký.

„Tomáš, počul si ma?“

„Hm...“

Akoby to, čo som povedala, prešlo okolo neho a ani si to nevšimol. Aj to je jedna z vecí, prečo som sa s ním rozišla. Tvrdohlavosť.

„Vieš, že konečne robím tú reklamu?“ hovorí zas len o tom, o čom chce on. Pracuje v reklamnej firme a už dlhšie chcel získať zákazku od mobilného operátora. Básnil o tej reklame takmer pol roka, čo sme boli spolu, no mne na nej nepripadalo nič úžasné ani zaujímavé, dokonca by som povedala, že ten jeho dopodrobna opísaný návrh sa mi vôbec nepáčil. Ukazoval mi akési filmy a klipy, podľa ktorých by to malo vyzerať, a výsledok sa približoval na-

blýskanej šou z konca sedemdesiatych rokov. Všetko gýčové a nechutné, od hudby až po parochne polospevákov a pološašov. Bolo to čudné, šialené a bez kúska vtipu. Čudujem sa, že mu ten návrh prešiel. Ale dokáže byť presvedčivý... Možno naozaj vie, čo robí. A možno už začínajú byť šialení všetci.

„To som rada. Prajem ti to.“

„Ďakujem.“

„Prešiel ti ten pôvodný návrh?“

„Áno,“ povedal sebavedomo a s chladným pokojom. Je dosť súťaživý a razantný a viem si predstaviť, ako všetkých napokon presvedčil o svojej pravde. Raz si vylomil kúsok zuba na kuracej kosti a vysúdil od reštaurácie päťtisíc eur. Vo všeobecnosti nemám rada akčných ľudí, ale toto mi na ňom, napodiv, imponovalo.

Pán so psom si zapálil cigaru a dym z nej zamoril celú kaviareň. Stúpa k plafónu a hromadí sa pred zrkadlom, kde vzniká dymové mračno ešte znásobené vlastným odrazom. Tomáš dosrkal latte (je jediný muž, ktorého poznám, čo pije latte) a ja rozmýšľam, ako ukončiť tento rozhovor. Keď sa tak naňho pozerám, vybavujú sa mi veci, pre ktoré ho mám rada, ale aj veci, kvôli ktorým som s ním ďalej byť nemohla. Jeho smiech, rozpačitý pohyb rukami, keď sa mu niečo nepáči, objatia, ranný bozk na čelo, ale aj nervozita, neústupnosť, ustavičné presvedčanie o svojej pravde, majetnícke sklony, hádky... Mohla som to s ním vydržať ešte niekoľko mesiacov, no po nich by aj on

zistil, že to nie je ono.

„Tomáš, želám ti len to najlepšie. Chcem, aby si bol šťastný aj bezo mňa,“ poviem nakoniec a poberiem sa na odchod. Ešte predtým ma však stačí chytiť za ruku a povedať: „Ja tebe tiež.“ Usmejem sa, prvýkrát úprimne.

— VYBERIEM ZO SKRINE ŠKATULKU s náramkom. Otvorím ju a náramok sa zablyсне ako úsmev smrti či jej koso, či ako sa to hovorí. Záblesk slnečného lúča odrazeného od drahokamu mi pretne zrak a ja sa uistím, že náramok je stále v skrini. Nie, že by som bratovi neverila (veď aj tak nevychádza z bytu a nikdy by nebol schopný niečo mi ukradnúť), ale je to taký prirodzený reflex, občas si skontrolovať, či najdrahšia vec, ktorú vlastním (ktorú som si privlastnila), je stále na svojom mieste. Myslím, že aj keby som mala nedobytný trezor, aj tak by som občas skontrolovala jeho obsah. Dávam ho naspäť za zvukov reklamy na prací prášok, šíriacich sa z obývačky. Bratovi sa už zrejme nechce ani prepínať a mám podozrenie, že ho neopustilo len kultivované správanie, ale aj hygienické návyky a zdravý rozum.

„Peťo?“

„Hm?“

„Vraj tu bol za mnou Tomáš. Prečo si mi to nepovedal?“

„A načo?“

„Len pre informáciu.“

„Veď ste sa rozišli.“

„No a ? Snáď môžem vedieť, kto ma tu hľadal.“

Dopil pivo, s hrmotom ho položil na stolík a oblečený v mojom župane si preložil nohu cez nohu. Až teraz mi došlo, čo mi je na ňom ešte čudnejšie ako obvykle. Vyzerá ako zanedbaná, zmutovaná verzia transvestitu v bordeli.

„A prečo máš môj župan?“ Pýtam sa, aj keď akékoľvek

otázky sú pri ňom čoraz zbytočnejšie. Neprekáža mi, že má môj župan, lebo ho aj tak nenosím, a keby som ho teraz na ňom nevidela, aj by som zabudla, že ho mám. Štve ma skôr to, že sa mi hrabal v skrini a možno videl aj náramok.

„Všetko som mal špinavé.“

Vidím jeho veci sušiac sa na balkóne a istým spôsobom mi odľahne, že si dokáže aspoň oprat'. Rozhodnem sa, že o náramku sa nezmienim.

„Keď sem nabudúce niekto príde, tak ma, prosím ťa, informuj,“ pokračujem.

Žiadna odozva.

— ZAPIJEM TABLETKU TANAKANU pred jedlom a pozriem sa na kolegyňu Barboru, ktorá je so mnou na obede v neďalekej reštaurácii, ktorú v podstate neznášam, ale je najbližšie k práci, tak prečo si to komplikovať. Barbara má blond vlasy po plecيا, vyrovnané ako najviac to len ide, ofinu zastrihnutú tesne nad obočím a postavu ako dvojmetrová barbie. Je takmer môj presný opak, pretože ja som menšieho vzrastu s čiernymi vlnitými vlasmi po lopatky. Obe máme pred sebou cestoviny so smotanovou omáčkou a celkom sa na ne teším, pretože napriek nepríjemnému vzhľadu reštaurácie tu dobre varia.

„Zase berieš tie tabletky?“

„V podstate som ich ani nikdy brať neprestala. Mala som len dlhšiu pauzu.“

„A pomáhajú ti?“

„Čo ja viem...“

„Tak prečo ich berieš?“

„Predpísal mi ich psychiater.“

„Ty chodíš k psychiatrovi?!“

Uvedomím si, že som si radšej mala zahryznúť do jazyka. Barbara je síce v pohode, ale môže to podať ďalej, a to by som nechcela.

„Hej, veď vieš, že mám poruchu pamäti. Nechodím k nemu kvôli tomu, že som cvok, ale kvôli precvičovaniu pamäti.“

„Aha.“

„A tie tabletky sú na pamäť?“

„V podstate hej.“

„Tak mi zopár daj. Minule som išla do obchodu a úplne mi vypadlo, čo som chcela kúpiť.“

„To je bežné. Súvisí to skôr so sústredením.“

Vedela by som jej vymenovať aspoň desať cvikov na precvičenie sústredenia, ale vôbec na to nemám náladu.

„Aha. A inak, videla si tú otrasnú vázu, čo Maťo pridal do katalógu?“

Maťo je náš ďalší kolega. Neviem, čím to je, ale má smolu, že sa mu ušli tie najodpornejšie predmety z katalógu. Sú síce vzácne, ale sú aj rovnako škaredé. No vždy ich poctivo ohodnotil a žiadnemu majiteľovi nepovedal: Prepáčte pán XY, ale vaša váza je ten najodpornejší predmet za dvetisíc eur, aký som kedy videl. Alebo: Pani Y, z vašej misy na polievku z obdobia Rakúsko-Uhorska je mi fakt na zvracanie. Nie, nepovedal, dokonca sa niektoré z týchto otrasných predmetov už predali a zákazníci boli nadmieru spokojní.

„Videla. Fuj.“

„Ako je vôbec možné, že majú ľudia s peniazmi taký zlý vkus?“

„To vieš... peniaze ti vkus nekúpia. Z toho zlého vkusu však žijeme.“

„Hm...“

„Minule chcel zase jeden predať nacistickú dýku. Ale vyzerala fakt dobre.“

„Mne chcel zase jeden blázon nahovoriť, že má zaru-

čene predlžovaciú šnúru, na ktorej sa obesil Rudolf Hess. A predať ju za tisícpäťsto eur. Chápeš to?!”

Pri tej predstave sa neubráním smiechu a takmer vyprsknem cestoviny Barbore do ksichtu. Vtom si sadne k stolu oproti nám dvojmetrový chlap s vyholenou hlavou, navlečený v čiernej bunde pripomínajúcej bomber, aj keď je už leto. Čelo má orosené potom a utrie si ho do vreckovky, ktorú použije aj na vysmrkanie. Chlap nápadne pripomína neonacistu, ale človek nikdy nevie. Možno má len plešinu, tak si rovno vyholil celú hlavu, čo by som v takom prípade spravila asi aj ja. A tú bundu má možno len náhodne. A možno nie. Tereza sa obzrie za mňa, pretože zazrie, že sa dívam tým smerom.

„My o vlku...“ povie a doje posledný kúsok.

„Možno nie je jeden z nich.“

„Veď sa naňho pozri. Jasné, že je. Zaujímavé, že keby vtedajší nacisti videli, aké hovädá ich dnes nasledujú, sami by ich poslali do plynovej komory.“

„Psssst!“

„Veď nás nepočuje. A čo by mi spravil, aj keby ma počul? Zmlátil by ženu v reštaurácii?“

O pár minút už chlap s vyholenou hlavou súka do seba rezeň so zemiakmi, potí sa pritom ešte viac a my sa dáme na odchod.

— PRENASLEDUJE MA DVOJMETROVÝ NEONACISTA po-
liaty benzínom (cítiť ho až na desať metrov) a malý trans-
vestita so smiešnou chôdzou s dýkou SS v zuboch. Ute-
kám pred nimi, aj keď vôbec neviem, prečo ma naháňajú.
Skrátka po mne idú a ja utekám najrýchlejšie, ako vládzem.
Bežím po ulici, zahýnam za roh do menšej uličky medzi
domami, preskakujem akýsi plot, za ním na mňa šteká pes
a preskakujem ďalší plot. Cítim, že sú mi stále v päťach,
cítiť benzín a počujem ich hlasy, aj fučanie. Štverám sa
na vysoký múr a skáčem z neho. Padám do neznáma...

Prebudím sa v sede, vystrelená reflexom zo sna, spote-
ná a cítiť zápach chemikálie. Pozriem sa na hodiny. Se-
dem štyridsaťpäť. Ešteže je sobota. Hnusný zápach - od-
lakovač? - ma donúti vstať z postele a ísť rovno za jeho
ložiskom, ktoré je v kúpeľni. Rozliaty odlakovač na polič-
ke. Musel to byť brat. Určite to bol on, pretože ja som si
nechty nelakovala už poriadne dlho, a teda som si ich ani
nemala prečo odlakovať. Načo by mu však bol odlakovač?
Budem ho kvôli tomu budiť? Radšej nie, spýtam sa ho, až
keď sa zobudí. Teda, ak na to nezabudnem. Chytím papie-
rové servítky, vysajem mláku, spláchnem ich a handrou
vyumývam zvyšok. O pár minút som už naspäť v posteli
a rozmýšľam, čo by na môj sen povedal psychiater. Zá-
pach benzínu mi evokoval acetón, neonacista tam bol ur-
čite preto, lebo som včera videla v reštaurácii muža, ktorý
ho nápadne pripomínal, nacistická dýka sa mi dostala do
mailov a transvestita mal podobný župan ako ten, ktorý

si minule obliekol Peťo. Všetko by do seba zapadalo, až na to, že netuším, prečo ma naháňali. Sny vraj majú svoj význam, no otázka PREČO? je v nich rovnako nepodstatná ako kvapka vody v mori.

...

— JABLKO, CERUZKA, TANIER, KNIHA, VANKÚŠ, pohár, slúchadlá, mobil, sviečka. Ak dáte niekomu napísať na papier desať vecí, takmer každý tam napíše jablko. Tak ako brat. Doktor mi kázal precvičovať pamäť každý deň. Pozriem sa na papier na pätnásť sekúnd, predstavím si, že pred dverami nájdem jablko, na stole v kuchyni ceruzu a tanier, v obývačke knihu na vankúši, na balkóne pohár ako čaká, kým doňho naprší, v izbe slúchadlá omotané okolo mobilu a v kúpeľni sprchujúcu sa sviečku. Vrátim lístok bratovi a recitujem: „Jablko, ceruzka, tanier, kniha, vankúš, pohár, slúchadlá, mobil, sviečka.“

Peťo nechápavo pozerá a povie: „Ako to robíš?“

„Čo?“

„Ako si to len tak zapamätáš? A vraj máš poruchu pamäti! Určite nič nemáš a všetkých iba odrbávaš.“

„To je taký trik...“

„Aký trik?“

„Poviem ti inokedy. Ozaj, robil si niečo s odlakovačom?“

Ráno som ho našla rozliaty a smrdel z neho celý byt.“

„Nie.“

„Ako sa potom rozlial?“

„Čo ja viem? Asi bol zle zavretý.“

„O tom pochybujem. A keby aj... Ako potom spadol?“

„Čo sú to za debilné otázky?! Chceš povedať, že som ho rozlial naschvál a nechal to tak?“

„Chcem len vysvetlenie. Okolo teba sa v poslednom čase dejú čudné veci stále.“

„A okolo teba celý život!“

Vidím, že sa nikam nedostanem. To s tým odlakovačom nechápem, ale v mojom živote toho nechápem viac, takže zopár vecí navyše mi môže byť šumafuk.

— ŠLACHTIC, SEDLIAK A DÁMA. Glazúrovaný porcelán, Čechy, Slavkov, polovica 19. storočia. Smiešne figúrky smiešnych bytostí – ľudí. Sami si vytvárajú smiešne spoločenské schémy, ktoré ich dokážu oddeliť od ostatných prostredníctvom oblečenia... Keď sa tak na tie figúrky pozerám, som čoraz viac presvedčená, že oveľa estetickéjšie by bolo, keby mali jedno oko. V prostriedku hlavy. Alebo... Vtedy si všimnem, že mi prišiel ďalší mail. Len zo zvedavosti ho otvorím, pretože väčšina ľudí chce niečo predat' alebo ohodnotiť. Táto osoba však nejaký predmet hľadá. Otvorím mail a text ma tak ovalí, že takmer spadnem zo stoličky. Nejaká žena hľadá náramok, aký jej prednedávnom ukradli. Francúzsko, art deco, tridsiate roky 20. storočia. Ak nie rovnaký, tak aspoň podobný. K mailu pripája jeho podrobný opis, ktorý úplne sedí na náramok, aký som našla. Chvíľu si myslím, že ma porazí, no pomerne rýchlo zareagujem na mail, aby sa nespytovala niekoho iného. Pošlem text:

Dobrý deň, sme radi, že ste sa ozvali práve našej spoločnosti. Pokúsime sa Vám v čo najkratšom čase vyhovieť.

Hneď si značím kontakt na ňu do mobilu a rozmýšľam, čo bude ďalej. Predať ten svoj jej nemôžem, pretože by ho ihneď spoznala. Musím nájsť čo najpodobnejší, aby bola spokojná a s predajom toho svojho (jej) počkať dlhšie, ako som si myslela. Len pre istotu.

Zvyšok dňa sa hrabem v našich starých katalógoch. Veci, ktoré sa do istého času nepredajú, musia z nového katalógu preč, či už ich majitelia chcú alebo nie. Kontakty na majiteľov si však stále nechávame pre prípad, že by sa nám ozval niekto, kto by cielene hľadal nejakú vec, ktorú práve v aktuálnom katalógu nemáme, ale je možné, že majiteľ tej veci (ktorú sme predtým v katalógu mali) ju ešte stále nepredal. V tom prípade ho kontaktujeme a pokúsime sa predmet odkúpiť. Presne ako teraz. Ani nie po hodine hľadania vidím v katalógu spred šiestich rokov (v tej dobe som tu ešte ani nebola) dva náramky z obdobia art deco, jeden vyzerá dokonca ešte lepšie ako ten, čo žena stratila. Okamžite si vyhládam kontakt na majiteľa s nádejou, že ho ešte nepredal. Po polhodine zistím, že nepredal. A ani už predať nechce. Volám ďalšiemu. Ten svoj predať chce. Vraj už ani nedúfal, že sa to stane, lebo je veľmi drahý, nik ho nechcel kúpiť a pod cenu by ho nepredal. Dohodnem si s ním stretnutie na zajtra, pošlem fotku náramku žene mailom a vzápätí jej volám. Po dlhom vyzváňaní konečne zdvihne.

„Dobrý deň, tu je Agnes Skalická, dnes som si s vami písala ohľadom kúpy náramku.“

„Áno, samozrejme. Máte niečo nové?“ ozvala sa staršia dáma, ktorá podľa hlasu môže mať okolo sedemdesiat rokov.

„Áno, našla som pána, ktorý by chcel podobný náramok predať. Poslala som vám fotku na mail.“

„Ďakujem veľmi pekne, fotku si pozriem a dám vám vedieť.“

„Ďakujem. Dovoďenia.“ Zložím.

Zvláštne, že krádež nenahlásila na políciu. Možno aj nahlásila, len sa o tom nehovorilo. Ktovie... To sa dozviem. Ešte zvláštnejšie však je, že sa ozvala práve mne. Mne, ktorá si privlastnila jej náramok. Na sekundu mi napadne, že ten v mojej skrini možno nie je jej náramok, ale vzápätí tú myšlienku zavrhnem, pretože: dva nezvyčajné navlas rovnaké náramky stratené v podobný čas – to by bolo príliš veľa náhod.

— NASLEDUJÚCI DEŇ MI MALÝ ÚTLY MUŽ s briadkou len o čosi kratšou ako koza ukazuje svoj rodinný klenot, ktorý nie a nie predať. Až doteraz. Štyri diamanty, brilianty nejdem ani počítať, vidím, že sú tam všetky, vyvolávacia cena v katalógu bola šesťstodvadsaťtisíc korún, čo je asi dvadsaťtisíc aj niečo eur. Pätnásť percent z toho dostaneme my (čo je, mimochodom, podľa môjho názoru zderstvo, aj keď ma to živí), zvyšok ide majiteľovi. Poviem mu, že môžem zjednať aj vyššiu cenu, čomu sa poteší a dá svojej radosti priechod napriek tomu, že sa zo začiatku snažil správať distingvovane. Úsmev od ucha k uchu a rýchle, bujaré pohyby vrátane tlesknutia rukami dvakrát po sebe mi pripadajú až komické.

Pani sa mi ešte včera ozvala mailom, že je ochotná dať za šperk dvadsaťdvatisíc eur, aj keď vyvolávacia cena bola o niečo menšia. So spokojnosťou som jej odpísala, že to určite pôjde. Teraz so spokojnosťou oznamujem majiteľovi, že mu v priebehu troch dní pošlem peniaze na účet. Obaja podpíšeme zmluvu o predaji a vec je vybavená.

— ZAPARKUJEM VEDĽA AUTA, v ktorom je zavretý pes. Prednými labami sa opiera o okno a z malého bieleho chlpatého tela sa vyderie zaštekacie. Netuším, či si takto bráni svoje teritórium, alebo to bola prosba, aby som ho pustila. Tak či onak, nie som hrozba ani záchrana. Vyjdem k vchodu paneláka po sčasti rozpadnutých schodoch a rozmýšľam nad tým, že je dosť nezvyčajné, aby človek, ktorý si môže dovoliť kúpiť šperk v cene garsónky, býval v panelákovom dome, ktorému nehrozí rekonštrukcia. Nájdem menovku Šarlota Biedermannová a stlačím gombík vedľa nej.

„Prosím?“ ozve sa o chvíľu.

„Tu je Agnes Skalická.“

„Poďte na tretie poschodie,“ a otvorí mi vchod.

Vo výťahu stlačím gombík s trojkou a vyveziem sa s bezpečnostným kufříkom v ruke. V takýchto situáciách (aj keď ich nebolo veľa) si vždy uvedomím, že moja práca je vlastne dosť nebezpečná a stará dáma môže byť len podfuk. Na treťom poschodí ma môže čakať ozbrojený človek s cieľom ukradnúť šperk. Šéfovi som už niekoľkokrát povedala, aby mi dal ochranku vtedy, keď niekam idem s takou drahou vecou, ale ten zakaždým len mávol rukou. Čiže musím vždy len dúfať, že moje najhoršie predstavy sa nepotvrdia. Výťah zastane a v tmavej chodbe ma už čakajú otvorené dvere, v nich vysoká útla pani s vlasmi bielymi ako sneh, zviazanými do drdola. Natiahne dlhú kostnatú ruku a povie: „Dobrý deň, pani Skalická, teší ma.“

„Dobrý deň, aj mňa teší,“ to ma teda fakt teší, pretože ma tu nečaká bodybuilder so zbraňou.

Vstúpim do bytu, ktorý ma prekvapí. Nebola by som ním nijako prekvapená, keby išlo o bežného človeka. Nábytok prevažne z Ikey, nič zaujímavé, ani ojedinelé. Pri človeku, ktorý si chce kúpiť starý šperk, zvlášť taký drahý, by som čakala byt preplnený starožitnosťami a vzácnymi kúskami, svedčiacimi o vybranom vkuse. Tento byt je však presný opak. Vlastne, aj ja mám väčšinu nábytku z Ikey, čo je vzhľadom na moju prácu dosť čudné.

„Sadnite si, prosím,“ povie mi a ukáže na sedačku, podobnú, akú okupuje môj brat u mňa doma.

„Ďakujem.“

„Môžem vám niečo ponúknuť?“

„Nie, ďakujem. Nerobte si starosti.“

„Ani kávu alebo minerálku?“

Už som sa naučila, že ak niekto nájstojí na svojom, je lepšie jeho pohostenie neodmietat'. Aj keď vôbec nemám chuť, poviem: „Dám si teda kávu. Ďakujem.“

„Dobre moja, dám si s vami,“ a pomalými, ale istými krokmi odchádza do kuchyne.

Jediné, čo ma v byte naozaj zaujme, je čiernobiela fotka nad policou s knihami. Očividne je tam ona zamlada a musím uznať, že bola naozaj pekná. Nie klasicky pekná, ale vyžaruje z nej niečo nevšedné, akási zvláštna krehkosť, ktorá sa u ľudí dneška len tak nevidí. Blond vlasy, bledá pleť, štíhla postava, v očiach neprítomný výraz, za

ktorým si človek pokojne môže predstaviť, že práve vtedy rozmýšľala nad otázkami života a smrti. Vedľa nej je muž, tiež fešák, tiež vysoký a štíhly, s tmavými vlasmi a s veľkými tmavými očami. Drží ju okolo pása a obaja sa pozerajú tým istým smerom – kamsi za objektív. Môže to byť typická svadobná fotografia, ak si odmyslíte, že nie sú svadobne oblečení. Sú oblečení podľa módy tých rokov, tipujem to na povojnové, možno aj medzivojnové obdobie. Nie však na Slovensku, ale niekde inde. Možno Amerika? Ktovie. Pani teda musí byť staršia, ako som si myslela, aj keď na to nevyzerá. Nech sa už dali odpotiť z akéhokoľvek dôvodu, je to pekná fotka dvoch mladých ľudí svedčiaca o dobe, v ktorej vznikla. Fotoaparát, ktorým bola urobená, je už teraz určite vystavený niekde v múzeu. Alebo v zbierke nejakého fanatika, s akými sa stretávam ja.

„To je môj manžel Gustav,“ povie, keď ma uvidí pri fotke. Až teraz si všimnem silný anglický (alebo americký?) prízvuk.

„Je to veľmi pekná fotka.“

„Bol Američan. Zomrel v osemdesiatom siedmom, a potom som sa vrátila späť na Slovensko. V Amerike som žila od roku 1946,“ odmlčí sa, ale po chvíli pokračuje. „Spoznali sme sa na Slovensku, prišiel sem rozšíriť rodinnú firmu na výrobu nábytku, ale po vojne to veľmi nešlo. Vzali sme sa a odišla som tam s ním. Mala som len osemnásť rokov.“ Kládie na stôl cukorničku, vedľa dvoch šálok s kávou a nádobky so smotanou.

„Zrejme tam bol lepší život ako tu.“ Sadnem si na sedačku vedľa nej.

„Pre mňa to bolo spočiatku ťažké – veď aké to môže byť pre človeka, ktorý sa ocitne v cudzej zemi bez znalosti jazyka? Trvalo mi asi rok, kým som čo-to pochytila. Gustav vedel trochu po slovensky, lebo mal slovenských predkov. Ja som však o angličtine nemala ani páru!“

„Hm...“ Oveľa viac by ma zaujímalo, prečo sa vrátila. Keď mal jej muž rodinnú firmu, ktorá bola schopná expandovať aj po vojne, mal už asi vtedy dostatočne napakované vrecká. A nemusela by bývať v polorozpadnutom panelákovom dome. Ale stať sa mohlo všeličo. Mohol skrachovať. No nechcem byť dotieravá a klásť jej osobné otázky.

„Teraz už ani neviem, ktorým jazykom hovorím lepšie. Aj keď mi Colorado celkom prirástlo k srdcu, vždy som sa v kútiku duše chcela vrátiť sem,“ pokračuje.

„Domov je predsa len domov, však?“

„Presne tak, milá moja.“ Odchlipne si z kávy, do ktorej si nedala žiaden cukor. Ja si dám jeden a pridám aj smotanu, ktorú si inak nedávam, ale keď ju sem tak pekne naservírovala, je ťažké si nedať. Vtedy si uvedomím, že som jej stále neukázala náramok. Otvorím kufrík a vyberiem z neho menšiu škatuľku. Otvorím ju a položím pred ňu. Drahé kamene sa na modrom zamate zaligocú rovnako ako oči starej panej. Neviem, či to v nej vyvolalo radosť, nostalgiu, smútok alebo všetko naraz.

„Je podobný tomu môjmu,“ povie.

Začínam sa cítiť previnilo. Keby tak vedela, že jej náramok mám ja...! Práve tohto som sa bála – že budem mať výčitky svedomia. Ani presne neviem, koho som čakala, ale dúfala som, že to bude stará zazobaná žena, ktorá nevie čo s peniazmi, keď si hneď po strate jedného náramku chce kúpiť nový. No musím si priznať, že táto pani je mi sympatická a nie je príliš zaťažená na materiálne statky. Vyberiem náramok zo škatuľky a podám jej ho.

„Môžete si ho prezrieť,“ poviem, načo ho ona opatrne chytí a prezrie si ho zblízka.

„Áno, áno... nie je síce taký ako ten môj, ale je mu podobný.“

„Váš bol asi krajší, však?“ Opäť ma pritom kopne svedomie a podvyživená morálka na mňa kričí z celej sily, že nemám charakter.

„Veru bol... no čo už. Viete, príbuzných si človek nevyberá.“

„Ako to myslíte? Má tá strata niečo spoločné s vaším náramkom?“

„Pani Skalická, aj keď o tom nerada hovorím, vám to poviem. Ukradol mi ho totiž môj pravnuček. Je to hanba, ja viem, ale je to výchovou jeho matky.“

„A nenahlásili ste to na políciu?“ Spýtam sa konečne to, čo som sa vlastne chcela dozvedieť celý čas.

„Nie, moja. A na čo? Náramok by sa možno našiel, ale Matúš by mal problémy, čo by som naozaj nechcela.“

„Rozumiem.“

„Viete, napriek všetkému, aj keď je úplne inej povahy ako môj muž, veľmi mi ho pripomína. Krv nie je voda, ako sa hovorí.“

„Áno... o tom by som tiež vedela rozprávať.“

„Ten náramok mi daroval môj manžel, keď sa mi narodil prvý syn Roman. Matúšov starý otec. Trochu to beriem tak, že manžel mi ho daroval a manžel mi ho istým spôsobom aj vzal. No aj tak ho chcem späť. A keď nie už ten pravý, tak aspoň podobný. A viete prečo?“

„Nie.“

„Keď mi ho Gustav dal, povedal, že pokiaľ ho budem mať, ničoho sa nemusím báť. Bolo to v tom období, keď som si ešte len zvykala na Ameriku a bála som sa chodiť sama po meste alebo metrom, alebo... Dokonca aj dohovoriť sa v obchode mi robilo problém a ja som začínala trpieť nočnými morami.“

„Nočnými morami?“

„Áno, bolo to zvláštne, ten náramok mi pomohol. Keď som si ho nasadila, už som sa ničoho nebála. A nemala som ani zlé sny. Viem, že je to len psychologický efekt, ako sa hovorí, ale keď som teraz oň prišla, je mi akosi clivo.“

„Aha, a tento by vám ho mohol nahradiť?“

„Neviem, no za pokus to stojí, však?“

„Určite áno.“

Najradšej by som to už mala za sebou, ale nechcem na ňu tlačiť. Nejakou podvedome som vedela, že ak ide o sta-

rú pani, budem si musieť vypočuť jej životný príbeh. Na druhej strane celkom ma zaujíma, prečo sa vlastne vrátila a čo za hajzlíka je ten jej pravnik. Pri tej myšlienke sa neubránim ďalšej – že hajzlík som vlastne aj ja.

„A vy, milá moja, máte manžela alebo priateľa?“

„Zatiaľ som nenašla toho pravého,“ to je moja oficiálna odpoveď na otázky toho typu. A používam ju čoraz častejšie. To znamená, že sa ma na to ľudia pýtajú čoraz viac. Veď hej, vek už na to mám... No začína ma poriadne otravovať, že to niekomu musím vysvetľovať.

„Nebojte sa, Agneska, ten pravý raz príde, a keď nie, nič si z toho nerobte. Niekedy to nevyjde ani s tým, o kom si myslíte, že je ten pravý,“ povie na môj údiv, pretože od človeka v jej veku by som taký pokrokový názor nečakala.

„To isté si myslím aj ja. Som rada, že to od vás počujem.“

„Viete, život nie je iba o manželstve a rodení detí. Treba si ho užiť, kým ste mladá, lebo pri deťoch sa to už tak nedá. Ja som mala deti mladá, rok potom, ako sme sa vzali, sa mi narodil Roman a dva roky nato Peter. Nie, že by som ich nechcela, sú radosťou môjho života, ale sama som ešte bola dieťa. Vtedy sa to tak nebralo, ženy rodili mladé, no na túto dobu by to bolo priskoro. Nemyslíte?“

„Keby som v tom veku mala deti ja... to si neviem predstaviť.“

„Ani ja som si nevedela – a vidíte. Všetko bolo pre mňa vtedy nové. Krajina, jazyk, život...“

„Hovorili ste, že ste bývali v Colorade?“

„Áno, v Denveri.“

„Tam bola, tuším, zlatá horúčka. Bolo to zlatokopecské miesto?“

„Áno, bolo. V šesťdesiatych rokoch 19. storočia sa tam ťažilo zlato a bolo tam veľa zlatokopecských miest. Napokon, aj manželovi predkovia tam prišli kvôli tomu. Ale to bolo dávno. Po vyťažení zásob sa väčšina ľudí presunula inde a niektoré mestá zostali vyľudnené. A doteraz sa im hovorí „mestá duchov“. Manželovi predkovia sa usídlili v Denveri a ich potomkovia tam žijú podnes. Ja tam mám už len manželovu sestru s rodinou. Môj syn Peter zomrel ešte mladý na zápal pľúc. Vždy bol chorľavé dieťa a choroba mi ho napokon vzala, keď mal len dvadsaťjeden rokov. Roman odišiel na Slovensko dva roky po jeho smrti a založil si tu rodinu. Chcela som ísť s ním, no manžel ma potreboval tam. Nevedel si predstaviť žiť tu.“

„Nechcem byť dotieravá, ale môžem sa vás spýtať, čo váš manžel vlastne robil po návrate do Ameriky? Bol stále v rodinnej firme s nábytkom?“

„Ale nie, tú firmu napokon predali a kúpili za to niekoľko horských chat v Aspene. Ako určite viete, je tam veľa lyžiarskych stredísk a veľa ľudí tam podniká práve takto. Ukázalo sa, že urobili dobre.“

To ma podrž! Chaty v Aspene a ona si príde bývať do starého paneláku! Mňa by odtiaľ nedostal nik.

„Takže vy máte chaty v Aspene?“

„Áno, v jednej som istý čas dokonca bývala. Po manželovej smrti. Ale to nie je pre starého človeka. Prostredie je tam síce pekné, ale sú tam samí turisti, cudzí ľudia... Nikdy som tam nemala pocit domova.“

Keď tak rozmýšľam nad jej slovami, má to logiku.

„Tam som bývať nemohla a nechcela som sa ani vrátiť do domu, kde sme bývali s Gustavom, pretože by mi ho tam všetko pripomínalo. Konečne som mohla odísť na Slovensko, čo som napokon vždy chcela. Aspoň môžem byť so synom, vnukmi a pravnučkami. Aj keď... vidíte, ako sa mi jeden z nich odvdáčil.“

„To od neho naozaj nebolo pekné. Neviete, čo s tým náramkom spravil?“

„Vraj ho stratil. Keby z neho mal aspoň nejaký úžitok...“

Takže je to tak. Neviem si síce predstaviť situáciu, aby ho bral do lesa a ešte ho tam stratil, ale stáva sa všeličo.

„Čo by som len dala za to, keby sa našiel!“ pokračuje.

Sama neverím tomu, čo zo mňa vyletí, ale počujem sa ako hovorím: „A keby som vám ho našla?“

„A ako, milá moja?“

„To ešte neviem, ale mohla by som sa o to pokúsiť.“

„Pokúsiť sa môžete, no neviem ako.“

„Viete, našu spoločnosť kontaktujú ľudia, ktorí chcú niečo predať. Ak náramok niekto našiel alebo kúpil a chce predať za viac, je možné, že bude kontaktovať práve našu spoločnosť.“

Naschvál nepoviem to, že keby išla na políciu a na-

hlásila krádež, pri prípadnom objavení náramku by zaň nemusela platiť, ale bol by jej vrátený. Aj tak by to však nespravila, lebo nechce ohroziť svojho pravnuka.

„To by som vám bola naozaj vďačná.“

Keby poznala pravdu, vďačná by mi určite nebola!

„Dobre teda, s tým predajom počkáme a náramok si zatiaľ môžete len rezervovať.“

„To je naozaj úžasné! Ale ten pán, čo ho chce predať, bude asi sklamaný.“

„S tým si nerobte starosti. Pri našej práci je bežné, že si to klient rozmyslí, alebo s kúpou vyčkáva dlhšie.“

„Aha.“

„Vezmem ho teda naspäť, a ak sa nám do dvoch mesiacov nik neozve, poviem mu, že ho kupujete. Môžeme sa dohodnúť tak?“

„Samozrejme.“

Dám náramok späť do kufra a poberiem sa na odchod.

„Ďakujem za kávu, pani Biedermannová.“

„Bolo mi potešením,“ a napriahne ku mne chudú bielu ruku.

Keď schádzam dole výťahom, pripadá mi, že priamoúmerne s ním klesá aj môj charakter. Keby mi tá žena nebola sympatická, z toho, čo chcem spraviť, by som až také veľké výčitky svedomia nemala. Ale predať jej vlastný šperk – a práve jej! Mám z toho obavy a ešte nemám premyslené, ako to vlastne spravím. Budem musieť nejako obísť našu firmu? To nie, to spraviť nemôžem. Musím

niekoho nahovoriť, aby náramok ponúkol do nášho katalógu. Prvý, kto mi napadol, je môj brat. Do toho všetkého by som ho však musela zasvätiť, čo nechcem. Mám však na výber? Ak v tom má byť zasvätený ešte niekto, do úvahy pripadá jedine on. Vyjdem z vchodu, prídem k autu, vedľajšie auto so psom je už našťastie preč, nemusím teda volať Slobodu zvierat, ani riešiť nič podobné. Naštartuje a idem späť do práce prežiť zvyšok dňa.

— POZERÁM SA NA PESTROFAREBNÉ ligotavé kostýmy, všetci smiešne tancujú na disko hudbu zo sedemdesiatych rokov a tvária sa pritom, že sa ohromne zabávajú. Reklamu idúcu v telke by som si za iných okolností ani nevšimla, jej obsah by mi preletel mozgom a zostal by po ňom len mätúci dojem alebo pocit odporu, ale niečo mi nápadne pripomína. O sekundu mi dôjde, že sa pozerám na reklamu, ktorú robil Tomáš. Presne takto si predstavujem svet, kde sa všetci zbláznili. Nasleduje reklama na vrecúškové polievky a obraciam zrak na Petra. Už tri dni rozmýšľam, ako mu vysvetliť, čo od neho chcem. V podstate je to úplne jednoduché, no na druhej strane nebezpečné. Čo ak sa v našej firme príde na to, že je to môj brat, že náramok má odo mňa, že som si ho neprávom prisvojila, že... Pozriem sa do jeho čiernych očí, presne takých ako mám ja, ktorých pohľad (ak ich niekedy odvráti od televíznej obrazovky) vyžaruje čoraz menej duševnej prítomnosti. Oblasť trupu sa mu mení na balón z toľkého piva, čo vkuse pije a z nesprávnej životosprávy, holiť sa prestal, už ani neviem kedy, a začína nápadne pripomínať doktora Gonza z filmu Strach a hnus v Las Vegas. Keby som ho nevidela každý deň, asi by som bola z jeho pretvorenia sa v trosku v šoku. A keby som priložila k sebe jeho fotku spred polroka a dnešnú, a ukázala ich cudziemu človeku, neuveril by, že je to tá istá osoba. Minule si dokonca, ale nie som si celkom istá, pri mojich výčitkách, ktoré som naňho kričala z kuchyne, odplul. Je to zvláštne,

no napriek tomu, že mu vyčítam jeho správanie, som si na túto jeho podobu podivne zvykla. Celkom ma baví, že keď prídem domov, čaká na mňa rozvalený na gauči, rovnako aj keď odchádzam preč, lebo viem, že ho tu opäť nájdem. Nie je to ani tak sesterskou láskou, ani prítomnosťou jeho ako takého, ale je to skôr niečo, ako keď sa tešíte zvieraťu, alebo rastline, alebo... Sama to neviem definovať. V každom prípade sa čoraz častejšie hrozím predstavou, že ho v takomto stave uvidí mama. Viem, že keby sem prišla, neotvorí jej a všetky správy o ňom má iba sprostredkované cezo mňa. Ak by som jej povedala pravdu, vlámala by sa sem aj násilím, dotiahla by ho naspäť domov trebárs aj za vlasy, jeho averzia voči nej by len vzrástla a celé by to dopadlo ešte horšie, ako je to teraz. Moje milosrdné (aspoň si to nahováram) lži sú teda namieste. No aj tak mám kvôli môjmu každým dňom sa zväčšujúcemu klamstvu, ktoré rastie priamoúmerne s bratovým bruchom, výčitky svedomia. No tie nemám len kvôli bratovi, ale aj kvôli starej panej, ktorá sa chystá vysoliť tridsaťtisíc eur za vec, ktorá jej patrí. Konečne naberiem odvalu: „Peťo, môžem ťa o niečo poprosiť?“

„Hm?“

„Klamal by si kvôli mne?“

„Čo? A v čom?“

„Nie je to žiadna maličkosť. Ide tak trochu o podvod.“

„Ty a podvod?! A ako tak trochu? Tak buď je to podvod alebo nie.“

Na počudovanie jeho rozum až tak veľmi nezmäkol.

„Ide o to, že som prednedávnom našla náramok, ktorý som si vzala, a nikomu nič nepovedala. Ten náramok má dosť vysokú cenu.“

„Počkaj... aký náramok? A kde si ho našla?“

„Na kopci za mestom.“

Akoby som práve povedala nejaké neuveriteľné skutočnosti, alebo rozlúštila storočnú záhadu. Zdvihol sa zo sedačky, ktorá pri strate jeho váhy vydala čudný zvuk, a dal si ruky vbok. To zase prekvapilo mňa, pretože som ho už dlho nevidela v inej polohe ako v sede. Cez húštinu okolo úst kričí: „To nie je možné! Ja dostanem na fejs kvôli vlastnej ségre!“

„O čom to trepeš?“

„Ten náramok dal Zuzane jej nový frajer! V ten deň sme sa rozišli, vyviezli sme sa za mesto, boli sme v tom drbnutom lese, keď mi tá štetka povedala, že už týždeň chodí s iným. Vynadal som jej, ziapal som po nej, už ani neviem čo, keď mi vtom takú vylepila, že jej pritom spadol ten náramok. Ja som si to všimol, ale nechal som ho tam. Veď tak jej treba, krave!“

„Čo? Ten náramok je ten, čo som našla?!“ Všetko mi do seba zapadlo. Ten Zuzin nový frajer musí byť pravnuke pani Biedermannovej a ukradol náramok kvôli tej koze.

„Išli sme odtiaľ každý po svojom, keď sa za mnou večer dovalili obaja do baru. Vraj kde je náramok, že sa tam vrátila a nič nenašla. Vraj je nejaký mrte drahý a vraj som

ho zobral ja! A ten jej nový nabijak má asi dva metre, vyholenú hlavu a tupý výraz. Takú mi uvalil, že som mal čo robiť, aby som sa spamätal.“

Po tom, čo mi tu práve povedal, mám výčitky ešte aj kvôli jeho monoklu. Celý čas ani netušil, že šperk, kvôli ktorému dostal nakladačku, je len na pár metrov od neho ukrytý v mojej skrini. Vstanem, idem do izby, vyberiem náramok zo skrine a ukážem mu ho.

„Je to on?“

„Myslím, že hej.“

„Vieš, akú má cenu?“

„Čo ja viem...? Dve tisícky?“

„Tridsaťtisíc.“

„Čo?!“ sadne si naspäť na gauč. Neveriacky pozerá na ligotavý šperk, zoberie ho do rúk, zatočí ním okolo prsta, pozrie sa zblízka, zaostří zrak a hodí naspäť do škatuľky, akoby išlo o starú haraburdu.

„A čo to vlastne odo mňa chceš?“ povie napokon a odpije si z pivnej fľaše.

„Chcem, aby si ho predal cez našu spoločnosť práve tej žene, ktorej ho ten grázlik ukradol.“

— VYJDEM SO SOŇOU Z KINA, boli sme na Stokerovi, filme od jedného z mojich najobľúbenejších režisérov – Park Chan-wooka – a som unudená. Jeho trilógia pomsty na čele s filmom Oldboy patrí v mojom rebríčku obľúbenosti medzi naj, no toto má byť čo?! Sklamanie. Nemám rada veci, pri ktorých víťazí forma nad obsahom, a toto je jedna z nich. Nezachránili to ani skvostné makro zábery, prechod od češúcich vlasov po steblá trávy, vejúce vo vetre, a podobné nafintenosti. Celý čas som čakala niečo viac, no to viac neprichádzalo a neprišlo ani na záver. A film bez silnejšej pointy je ako sex bez vyvrcholenia, nech je technicky akokoľvek dobrý. Ktovie prečo si Park vybral taký úbohý scenár, no asi mu už mäkne mozog. A filmovým kritikom asi tiež, pretože tí sa predhávajú vo výborných hodnoteniach, no po zhliadnutí tohto filmu sa nemôžem ubrániť pocitu, že ide len o trápnu hru: ako sa neutopiť v intelektuálnom bahne, ba dokonca ako vedieť stáť na jeho hladine.

„Čo hovoríš na film?“ spýtam sa Soni.

„Hmm... Nie je to ktoviečo.“

„Presne. Sama vymyslím lepší scenár za desať minút.“

„Nepreháňaj.“

„Nepreháňam. Ešte hodinu toho filmu a zaspala by som. To môžem pozerieť rovno šesťhodinový spánok od Andyho Warhola. Alebo ako rastie strom.“

„Asi hej. A tá nasrdená emo čúza ma tam celý čas vytáčala. A Nicole Kidman to s tými plastikami už preháňa.“

Ksicht má čoraz viac umelý. Ako umelá hmota!“

„Ale zahrála to dobre.“

„Hm... Ale máš pravdu - miestami bol ten dej taký fádny, že mi bolo do smiechu.“

Keď sme sa dostatočne vystažovali na film, rozhodneme sa, že ideme ešte na drink. Päť minút chôdze od kina je celkom pekný bar, tak zahneme rovno tam. Sadneme si k oknu k stolu pre dvoch a objednáme fľašu vína. Soňa vytiahne cigarety a zapáli si, pričom mi napadne, ako to, že sa ešte niekde môže fajčiť, keď z každej strany počúvam, že je to všade zakázané. Typická politika. Najmä v našej krajine. Politici sa tvária, že sa vzorne starajú o občanov, zakazujú im fajčiť na verejných priestranstvách, nie však na všetkých, vedú kampane na boj proti rakovine, nie však až príliš, ale pritom stále dávajú žiarivú zelenú nákupu cigariet vo veľkom, lebo z neho majú veľký zisk do štátnej kasy.

„Daj mi jednu,“ poviem a zapálím si tiež. Vyfúknem veľký dymový oblak, čo som nespravila už niekoľko rokov, a takmer sa zadrhnem. Soňa sa tomu smeje.

„Už si niekedy rozmýšľala nad tým, že by si sa zo Slovenska navždy presťahovala?“

„Že či...“

„A prečo to nespravíš?“

„Sama vieš, že to nie je také jednoduché. Mám tu prácu. Akú - takú istotu, čo by som inde nemusela mať. Veď vieš, ako ťažko je teraz v zahraničí zohnať si prácu.“

„Prečo? Jazyk predsa vieš...“

„A prečo to nespravíš ty?“

„Kto povedal, že nespravím?“

„Ty chceš niekam odísť?“

„Možno. Rozmýšľam nad tým už dávno.“

„A kam?“

„Do Tromsø.“

„A to je kde, prosím ťa?!“

„V Nórsku. Na severe,“ poviem jej, aj keď dobre viem, ako zareaguje.

„Čo?! Šibe ti?!“

„Ja to myslím vážne.“

„Agi, vždy som vedela, že si čudná, ale že až takto!“

„Prečo? Veď ani nevieš, ako to tam vyzerá. Svieti tam polárna žiara.“

„Dobre vieš, že som racionálny človek, tak mi tu nehovor o polárnej žiare ako o dobrom dôvode, prečo sa odsťahovať kamsi na koniec sveta.“

„A poznáš lepšie?“

„Hej, napríklad more, slnko... skvelý zárobok.“

„Ty zase dobre vieš, že neznášam slnko.“

„No dobre, a čo tam chceš robiť?“

„To ešte neviem. Neviem ani to, či tam vôbec pôjdem.“

„Tak si to radšej dobre premysli, lebo ma z teba porazí.“

Obe si odpijeme z vína a s rečami o Tromsø už dám radšej pokoj. No aj tak je okrem psychiatra Soňa jediný človek, s ktorým som sa o tom rozprávala.

— BRATOVI SOM VYSVETLILA, že musí chvíľu počkať, aby to nebolo podozrivé, a potom poslať do našej firmy ponuku na predaj náramku. Ten mail pošle, samozrejme, rovno mne a ja obchod v tichosti zariadim. Jasné, že súhlasil. V podstate ani nemal na výber, lebo by som ho poslala naspäť k mame. Navyše, nejaké peniaze z predaja sa zídu aj jemu. Usúdila som, že dva týždne sú ideálny čas, aby sme s ponukou počkali.

Mužovi s kozou briadkou som vysvetlila, že s predajom musí počkať, lebo zákazníčka ešte rozmýšľa. Nebol z toho nadšený a s nedôverou si vzal svoj náramok späť. Už zrejme v duchu počítal, čo si za utržené peniaze kúpi. Takto mu zostáva len dúfať. To je veru jediné, čo mu zostáva, pretože ešte nevie, že si od neho náramok nikto nekúpi. A mne zostáva len dúfať, že na môj podvod nik nepríde.

— VOLÁ MI MAMA. UŽ MI NEVOLALA DOSŤ DLHO. Asi bola urazená kvôli tej situácii s Peťom.

„Ahoj, mami.“

„Ahoj, moja. Ako sa máš?“

„Ako vždy. Práca... a tak.“

„A čo Peťo? Chodí do školy?“

„Jasné,“ zaklamem. Keby som jej povedala, ako vyzerá, a že ledva vychádza z bytu, asi by ju porazilo.

„Nepriďte zajtra na obed?“

To mi pripomenie, že zajtra je sobota. Konečne voľný deň. No vyzerá to tak, že namiesto oddychu budem musieť ísť k mame na výsluch.

„Jasné, prídem,“ poviem len za seba, lebo viem, že brat nebude chcieť ísť. Toho by som sa bála aj ja, pretože za to, ako vyzerá, by mama vinila mňa.

„A Peťo?“

„Spýtam sa ho doma. Ešte stále sa s tebou nerozpráva?“

„Telefón mi nedvíha a ja sa ho doprosovať nebudem. Nevie, čo som mu vlastne urobila.“

„Nechaj to tak. Veď jeho to prejde.“

„Len aby!“

„Dobre, mami, ak už nemáš nič, tak skladám, lebo som v práci. Zajtra teda prídem a pokúsím sa so sebou dotiahnuť aj Peťa. Dobre?“

„Dobre teda.“

„Čau.“ Zložím.

Mám pred sebou na obrázku zlatý náramok s dymo-

vým topásom z druhej polovice 20. storočia za tisícšesťstopäťdesiat eur, a pritom myslím na to, ako predám ten, čo mi leží v skrini.

...

— OPÄŤ SA POZERÁM NA FOTKY našich príbuzných v kuchyni u rodičov. Samí lekári, právnici, vysokoškolskí profesori... dokonca máme v rodine slávnú opernú speváčku. Mamini a otcovi bratrance, sesternice, tety, strýkovia, súrodenci a tak ďalej. Vlastne všetci v rodine majú na niečo talent, okrem našich rodičov a mňa s bratom. Sme akási vedľajšia, nepodarená vetva. Čierne ovce. Mama určite dúfala, že my s bratom budeme podobne nadaní ako zvyšok rodiny. Jej očakávania sa nespĺnili. Proste sme sa nevydarili.

Otec si ukrajuje z kurčáťa a mama nasadila výraz, akoby jej ukrivdil celý svet. No nič mi nevyčíta, ani na mňa nenalieha, čo ma prekvapuje. Bola som si istá, že vytasí na mňa všetko zlé, čo som jej v živote spôsobila, a čo jej spôsobil môj brat, počnúc od kopancov, keď sme ešte boli v jej bruchu, po náš odchod z domu. Ale nič neprichádza, tak vlastne neviem, čo si mám o tom myslieť. Zmieri sa s myšlienkou, že sa Peťo k nim už nevráti? Nie. O tom svedčí ten ukrivdený výraz. No ani ma nenúti, aby som ho

presvedčila ja. Takúto čudnú som ju ešte nevidela. Možno sa v nej niečo zmenilo, lebo zostali s otcom sami. Ktovie.

„No čo, moja? Ako ide práca?“ spýta sa otec, aby reč nestála.

„Dobre, a tebe?“

Otec pracuje v stavebnej firme ako stavbyvedúci. Je stavebný inžinier, tak vlastne neviem, čo iné by mohol robiť. Čo sa však stavebníctva týka, prešiel si celou škálou pozícií – od robotníka, keď miešal maltu, zbíjal dosky, muroval steny, nanášal omietky... cez inštalatéra, po organizovanie a riadenie prác na stavenisku. O stavbách vie teda toho naozaj dosť. Napriek tomu takmer celý život žije v paneláku. Nikdy nemal sen bývať v dome. Aspoň to vždy tvrdil a myslím, že je to aj pravda.

„Mne? Už sa nemôžem dočkať dôchodku,“ povie a zasmieja sa.

„To hovoríš už najmenej desať rokov.“

„No veď práve. Čím ďalej, tým viac.“

Mama nepovie nič, iba oddeľuje mäso od kosti a ticho prežúva. Viem, že má obavy, že keď bude otec doma, začne jej liezť na nervy. Mama je o štyri roky mladšia od otca, takže do dôchodku má ďalej. Skoro celý život pracuje ako sekretárka a asi jej to aj vyhovuje. Ešte viac sa obáva doby, keď bude na dôchodku aj ona, celý deň sama s otcom. Ponorkovú chorobu mali tak trochu vždy, no čo bude potom, si ani nechcem predstaviť. Dojem kurča a zemiaky, vyberiem z tašky Tanakan a zapijem ho.

„Zase berieš tie lieky?“ nedôverčivo sa spýta mama. Napriek tomu, že vie, že ich musím brať, vždy, keď vidí ako si vkladám do úst tabletku, začne frflať.

„Keby som ich nebrala, tak by som mohla zabudnúť aj na to, že mám prísť na obed.“

„Veď dobre, ja len či to nie je nebezpečné. Lieky sú vždy len lieky. Nie sú prirodzené. Veď ich berieš už tak dlho!“

„Práveže som ich už dlhšie nebrala. Teraz mi ich pán Rudňanský znova nasadil.“

„A ako často k nemu chodíš?“

„Mami, dobre vieš, že dvakrát do roka. Tak načo sa pýtaš?“

„Či sa niečo nezmenilo.“

„Či mi nepreskakuje?“

„Ale nie. Či nemáš výpadky častejšie, a tak.“

„Nemám.“ Klamem. Keby som jej zavesila na nos, že mám straty pamäti častejšie, ocitla by som sa vo víre nátlaku, kontrolovania a prikazovania. Kto by o to stál?

„Ešteže tak.“

Dám si ešte koláč, pozriem si s otcom televíznu šou, ktorú opakujú zo včerajška, zoberiem si so sebou zabalené porcie jedla aj pre Peťa, o ktorom na moje počudovanie dnes nepadla ani zmienka, a poberiem sa.

— SNAŽÍM SA SPOMENÚŤ SI NA MENÁ spolužiakov zo základnej školy. Prázdno, dokonca si už nepamätám ani ich tváre. Vonku páli slnko, vidieť ako z rozpáleného zábradlia na balkóne vyžaruje teplo a vzniká pritom efekt pohybu. Možno mi v letnej páľave páli menej.

Snažím sa rozpamätať sa, čo som mala oblečené minulý týždeň – od pondelka do nedele. Biele tričko, sako, blúzka, sukňa, druhá sukňa, nohavice, rifle, tepláky (tie nosím doma každý deň) a ďalej neviem. A čo som mala v ktorý deň, naozaj netuším. Aktívne spomínanie je ďalší cvik pre zlepšenie pamäti, no neviem, či je to platné práve mne. Snažím sa spomenúť si na obsah knihy, ktorú som čítala pred niekoľkými rokmi. Kronika ohlásenej smrti od Gabriela Garcíu Márqueza. Viem, že tam išlo o vraždu muža, o ktorej všetci v akejsi dedine vopred vedeli, že sa chystá. No nik s tým nič nebol schopný spraviť, a tak ho napokon niekto zabil. To, že ho niekto zabil, je jasné už od začiatku. No o čo tam presnejšie išlo a akú následnosť to malo, neviem. Vyšumelo mi to z hlavy ako kopec iných vecí. Mená postáv zmizli v hmle, rovnako ako mená mojich spolužiakov zo základnej školy. Jediné, čo viem iste, je, že som pri čítaní tej knihy celý čas počula v podvedomí „tarantinovskú“ hudbu. Dej a jeho spád mi totiž celkom pripomínal filmy Quentina Tarantina. Kniha sa mi páčila, aj keď si nepamätám žiadne detaily. Napokon, záleží na tom? Pamätať si všetky detaily? Aj keď nemám rada, keď prevláda forma nad obsahom, niekedy stačí mať z vecí iba

dobrý pocit. Ich úplné študovanie, či pamätanie si každého detailu je úmorné a zbytočné. Ľudia predsa nie sú počítače! No keby nemali spomienky, čo by to bol za svet?

Pozriem na brata, je v nezmenenej polohe už ktovie ako dlho. Chce sa mi kričať, nech vypadne von s kamarátmi – veď ich mal predsa vždy veľa! A kde sú teraz? Kde je brat, ktorého poznám? Istá časť v ňom stále je, ale je čoraz krehkejšia a mizivejšia. Zrastá s týmto bytom, ako vec zabudnutá v lese zarastie machom – keď sa po ňu po čase vrátite, už ju nemôžete nájsť. Z tejto jeho premeny je mi nanič, ale zároveň s tým nie som schopná nič urobiť. Aj ja si pripadáam ako uväznená v akejsi čudnej polohe, z ktorej niet úniku. V pasci. V nehybnosti. V nečinnosti. Keby som chcela (viem, že by ma to stálo veľa úsilia), tak by som ho mohla donútiť zmeniť život. Ale chcem to tak veľmi?

Aj kvôli našej dohode s predajom náramku mu tolerujem veci, ktoré by som za iných okolností asi už nepredýchala. Dokonca som prehltna aj to, že mi minul sprchový gél a večer pri sprchovaní mi zostalo iba mydlo. Že chladnička, ktorú neustále plním, je aj tak každú chvíľu prázdna. Alebo že sa jeho špinavé šatstvo kopí dovedy, kým ho nedám prať, aj že si oblieka moje veci, keď už má všetko špinavé.

Daň za tajomstvo. Keď dostane svoj podiel z predaja náramku, budeme si kvit.

— SURFUJEM PO INTERNETE, hľadám informácie
o Tromsø, opäť pristanem vo Wikipedii.

Lokalizácia mesta

Tromsø, sámsky **Romsa**, je mesto a samosprávne územie (*bykommune*) v kraji Troms v Nórsku. Mestské samosprávne územie Tromsø zahŕňa veľké územie v okolí mesta – 2 557 km², podľa rozlohy je najväčším v Nórsku. Počet obyvateľov je 67 091 (*k 1. októbru 2009*).

Tromsø je ôsme najväčšie mesto podľa počtu obyvateľov v Nórsku k roku 2005, siedme k roku 2004, je sídlom najsevernejšie položenej univerzity – Universitetet i Tromsø, je tu aj údajne najsevernejší pivovar na svete a najsevernejšia botanická záhrada.

Stred mesta je na východnej strane ostrova Tromsøya – približne 400 km za polárnym kruhom – 69° 40' 33" s. š., 18° 55' 10" v. d. Predmestské oblasti zahŕnuje Tromsdalen (*na pevnine východne od ostrova Tromsøya*), zvyšok ostrova

Tromsøya, a východná časť ostrova Kvaløya, západ ostrova Tromsøya. Tromsø most a štvorprúdový tunel spojuje ostrov Tromsøya s pevninou, na západe spojuje Sandnessund most ostrov Tromsøya s ostrovom Kvaløya.

Polnočné slnko je viditeľné v Tromsø od 18. mája do 26. júla . Na druhej strane, slnko zostáva pod obzorom od 26. novembra do 15. januára. Tak či tak, mesto je obklopené horami a v skutočnosti je polnočné slnko pozorovateľné len od 21. mája do 21. júla, a temné obdobie trvá od 21. novembra do 21. januára. Návrat slnka je vhodná udalosť pre oslavy.

Tromsø (*a Hammerfest*) sú známe pre svoje množstvo snehu v zimnej sezóne, aj keď sa množstvo snehu rok od roka veľmi líši. V zimnej sezóne 1996–1997 dosiahla snehová pokrývka rekordné hodnoty, keď bolo 29. apríla 1997 na meteorologickej stanici na vrcholku ostrova Tromsøya s istými ťažkosťami namerané 240 cm snehu. Najnižšia teplota bola zaznamenaná $-18,6\text{ }^{\circ}\text{C}$, zatiaľ čo v lete roku 1972 teploty dosiahli $30\text{ }^{\circ}\text{C}$.

Dejiny

Archeologické výskumy preukázali osídlenie v tejto oblasti už pred 9000 rokmi. Prvá písaná zmienka o dnešnom meste Tromsø se nachádza v stredovekej kronike z doby panovania kráľa Alfréda v Anglicku, ktorého navštívil aký-

si severonórsky náčelník Ottar z ľudu Sami a rozprával mu o svojej zemi. Táto udalosť sa údajne odohrala v roku 892 a Ottarovo sídlo sa nachádzalo južne od dnešného Tromsø. V roku 1252 sa Tromsø stalo cirkevnou obcou, ktorej obmedzené obchodné privilégia záviseli počas celého stredoveku na väčšom a bohatšom Bergene. Status samostatného mesta so všetkými privilégiami získalo Tromsø až v roku 1794. V roku 1927 tu bolo otvorené Observatórium pre výskum polárnej žiary a v roku 1972 najsevernejšie položená univerzita na svete (*Universitet i Tromsø*).

Pamätihodnosti

Stred mesta je najväčšou koncentráciou historických drevených domov na sever od Trondheimu. Veľké množstvo domov pochádza z obdobia medzi rokmi 1789 a 1904, kedy bola stavba drevených domov v strede mesta zakázaná. Historické domy tak stoja vedľa modernej architektúry. Pamätihodnosti zahŕňujú Tromsøkatedral (*nórska celodrevená katedrála, postavená v roku 1861*), Ishavskatedral (*pozoruhodný moderný kostol z roku 1965*) a akvárium Polaria z roku 1998.

Najstarším domom v Tromsø je Skansen, postavený roku 1789 na pozostatkoch rašeliniskovej hradby z 13. storočia. Najstaršie nórske kino v prevádzke – Verdensteatret – bolo postavené v rokoch 1915–1916. Leží priamo v Tromsø a jeho zaujímavosťou sú aj veľké nástenné maľby zobrazu-

júce scény z nórskeých rozprávok a ľudových tradícií. Vytvoril ich miestny umelec Sverre Mack v roku 1921.

Tromsø Museum je Univerzitné múzeum, ktoré je venované kultúre a prírode severného Nórska. Malé Polárne múzeum venuje pozornosť minulosti Tromsø a jeho významu pri dobývaní a pri usporadúvaní arktických výprav, múzeum je v prístavnom dome z roku 1837.

Súradnice: 69° 40' 33" s. š., 18° 55' 10" v. d. (*mapa*)

— ZA TÝMITO INFORMÁCIAMI NASLEDUJÚ ešte pôsobivé zábery spomínaných miest a polárna žiara – presne taká, akú chcem vidieť naživo. Ešte sa preklikám obrázkami Tromsø (tie ma zaujímajú oveľa viac ako akékoľvek iné informácie) a viac mi netreba. Už som sa rozhodla. Pôjdem tam.

— STOJÍM PRED DVERAMI AKÉHOSI DOMU a neviem, čo tam robím. Puk. Opäť výpadok. Za matným sklom zapasovaným v mohutných drevených dverách vidím čosi pohyblivé. Postavu. Ide smerom k dverám, vyzerá to tak, že som zazvonila na zvonček – čierne tlačidlo na stene. Viem, že som mala ísť ohodnotiť niekoľko vecí, len si spomenúť, čo bolo na zozname ako prvé. Vázy. Japonské keramické vázy z druhej polovice 19. storočia. To bol aspoň môj odhad podľa fotky. Otvorí mi malá zavalitá žena v strednom veku s krátkymi čiernymi vlasmi.

„Dobrý deň. Ja som Agnes Skalická,“ poviem a podám jej ruku.

„Á, dobrý deň, pani Skalická, už vás čakám.“

Pozve ma dnu. Tam na mňa vybehne malý chlapec s plastovou pištoľou, ktorú na mňa bez slova namieri.

„Juraj, prestaň!“ skríkne žena a pošle ho hrať sa na dvor.

Zavedie ma do obývačky, kde už na mňa na stole čakajú dve vázy. Na prvý pohľad vidím, že sú pravé a ich hodnota môže byť okolo šesťsto eur. Ak sa jej zadarí, tak sa môže vyšplhať aj vyššie.

„Tak tu sú,“ poviem a prezriem si najprv jednu, potom druhú. Pravdepodobne sú z obdobia Meidži, štýl sacuma, jemná kamenina, glazované, maľované. Meriam ich – sú vysoké 33,5 cm.

„Tak čo na ne poviete?“ chce vedieť žena.

„Obdobie Meidži, štýl sacuma. Vytváracia cena by mohla byť šesťsto eur.“

„To naozaj?“ Vyzerá prekvapene. Asi rátala s nižšou cenou.

„Samozrejme.“

Poobzerám sa okolo a zistím, že celá obývačka je naprataná starožitnými kúskami. Vlastne všetko tu pôsobí ako v múzeu.

„V takú cenu som ani nedúfala. Viete, zdedila som ich po rodičoch. Mali záľubu v zbieraní starožitností – ako môžete vidieť – aj ostatné veci sú po nich. Tieto vázy však chcem predať, lebo ja k nim žiaden vzťah nemám, akurát ich musím oprašovať. Navyše, mám ešte tri ďalšie.“

Ukáže smerom k vitríne. A naozaj, vo vitríne sa skvejú ešte tri podobné vázy, jedna je dokonca o polovicu väčšia ako ostatné.

„Rozumiem. Ak by ste chceli predať aj tieto, môžete ma kedykoľvek kontaktovať. Nechám vám vizitku.“

„Nie, nie, už asi nič predávať nebudem. Možno neskôr, keď ma prestane baviť žiť ako v múzeu,“ zasmie sa.

„Dobre, v tom prípade sme dohodnuté. Ak teda súhlasíte s vyvolávacou cenou.“

„Samozrejme, že súhlasím. Budem veľmi rada, keď sa predajú.“

Bodaj by nebola!

„Ani som sa vás nespýtala, či si niečo nedáte. Môžem vám ponúknuť kávu?“

„Nie, ďakujem. Nerobte si starosti. Pôjdem.“ Poberiem sa z domu, ktorý by pokojne mohol slúžiť ako čudné mú-

zeum všakovakých dôb a štýlov. Pri odchode ešte stihnem zaregistrovať vojenskú buzolu a kovový kalamár, ktoré si už iné uplatnenie ako byť vystavené vo vitríne nikdy ne-nájdu.

Vonku sa ukáže, že plastová pištoľ je vodná, drzý chlapec ma ňou stihne postriekať.

„Juraj, tak toto si prehnal!“ skričí na neho mama.

„Prepáčte, pani Skalická. Ja už niekedy neviem, čo s ním.“

„To nič. Veď je to len voda. Hneď to uschne,“ poviem, aj keď mi to rozhodne prekáža. Keby sa také rozmaznané drzé decko dostalo do rúk mne, sama sa bojím predstavy, ako by to dopadlo.

Rozlúčim sa, nasadnem do auta a pustím rádio. Pri ceste naspäť do práce si dvakrát vypočujem Tomášovu reklamu, nápadne pripomínajúcu reklamu na cirkusové predstavenie. Musím uznať, že hudba, ktorá je celý čas v podmaze, je veľmi chytľavá a ľudia ju z hlavy len tak nevyženú. Nanešťastie.

— VYKLOMÍM SA Z BALKÓNU a v hotelovom bazéne vidím plávať mŕtvolu. Akýsi muž tvárou nadol. Čo robím v hoteli? To je jedno. Poznám toho muža? Nie som si istá, ale mám pocit, že je to muž, ktorému som zmarila predaj náramku. Keby plával tvárou hore, jeho nezameniteľné strnisko by to potvrdilo.

Nahnem sa cez zábradlie, aby som lepšie videla (ako-by to malo pomôcť!), keď vtom stratím zem pod nohami a prevážim sa na druhú stranu. Padám.

Zobudím sa v sede, do ktorého ma vystrelil pud sebazáchovy a predýchavam zlý sen. Nevieam, aký mal sen psychologický podtext, a nemienim sa tým ani zaoberať. Podídem k oknu a otvorím ho dokorán. Nočný vzduch je konečne o trochu chladnejší ako cez deň, kedy sa pomaly už nedá dýchať, no aj tak teplejší, ako by som privítala. Zhlboka sa nadýchnem a pozriem sa dole. Detské preliezačky pred panelákom osvetľuje pouličná lampa. Nikde nikto. Mám chuť si zapáliť, ale nemám cigarety. Napadne mi, že možnože má nejaké Peter, ale keby som sa mu hrabala vo veciach, zobudila by som ho. Jeho spokojné od-fukovanie počujem aj cez zavreté dvere. Nechám ho spať.

Dole, rovno pod oknami, zbadám akési pohyblivé zelené svetlo. A o pár metrov ďalej ďalšie. Žeby to bolo to, čo si myslím? Áno, je to tak. Čo iné by to mohlo byť? Svätovánske mušky. Keď sme boli deti, naháňali sme ich v záhrade u starých rodičov. V noci sme chytali svetielkujúce nadpozemské čudá, ráno boli zaváraninové poháre plné

nevýrazných čiernych múch.

Hodnota vecí je relatívna. A závisí od okolností.

Napočítam päť mušiek, vyruší ma opitá mládež, rútiaca sa spoza vedľajšieho paneláku, čosi vykrikujú a potom sa na tom rovnako hlučne smejú. Privriem okno, nezatvorím ho úplne, pretože mám pocit, že inak sa zadusím, a ľahnem si naspäť.

Zajtra poviem bratovi, nech mi pošle do práce mail s ponukou.

Riskantný obchod sa môže začať.

— AK SI CHCE NIEKTO KÚPIŤ barokovú mosadznú zámku na dvere za vyvolávaciu cenu deväťdesiat eur, pokojne môže. Pozerám sa na štyri také na obrázku v počítači. Len si neviem celkom predstaviť, ako by sa vynímali na panelákových dverách, či na nejakých iných novodobých. Potom by musel ich majiteľ kúpiť aj nové dvere, aj celé zariadenie bytu, vlastne by sa musel asi presťahovať do nejakého zámku, alebo veľmi nóbl starého domu. A kto žije v takom na Slovensku?

Ak sa tie zámky predajú, rada by som vedela komu. Možno napokon skončia za sklom vitríny, čo by bolo dosť čudné.

Barbora mi hovorí niečo o šéfovi. Zdvihnem k nej zrak, aj tak som polovicou mysle inde, pretože stále myslím na obchod, ktorý musím v čo najväčšej tichosti zorganizovať a spýtam sa: „Čo?“

„Kedy tu bol naposledy?“

„Kto?“

„Šéf.“

„Neviem.“ Fakt neviem. Už nebol v práci najmenej dva týždne, asi naplno podľahol depresii. Každý sa tu riadi len podľa seba, takže je aj tak úplne jedno, aký obchod kto organizuje. To sa mi hodí. No stále mám pochybnosti, ktoré asi nezmiznú, kým všetko neprebehne hladko.

„Prečo?“ pýtam sa.

„Len tak, či o ňom niečo nevieš. Keby sa mu niečo stalo, tak sa to ani nedozvieme.“

„Keby som vedela, tak ti to už dávno poviem.“

„Čo budeme robiť?“

„Ako... čo?“

„Nemali by sme mu zavolať alebo čo?“

„Maťo to skúša stále, ale vraj má vypnutý telefón. Možno je na psychiatrii.“

„Tak čo budeme robiť?“

„Nič. Len to, čo doteraz.“

Barbora si súhlasne sadne za počítač a ďalej sa venuje svojim starožitnostiam. Napadne mi, čo by tak robila, keby vedela o mojom pláne. Kryla by ma? Asi hej, ale nechcem ani myslieť na to, že by o predaji náramku, ktorý som našla (a v podstate nadobudla nekalým spôsobom), vedel ešte niekto iný okrem brata. A že ho chcem predať osobe, ktorá oň prišla, a navyše viem, ako to bolo... Hnus.

No čo, sú aj horšie veci. Mohla by som po večeroch vraždiť ľudí, držať doma spútané obeť domáceho násillia, alebo popierať holokaust. Alebo... alebo by som mohla byť odporne bohatá a kupovať si tie najgýčovejšie veci. Ako napríklad porcelánovú fajku v tvare mačky, na ktorú sa práve pozerám. Nemecko, prelom 19. a 20. storočia, glazúrované, maľované. Vytváracia cena stovadsať eur, odhadom sa môže vyšplhať až na dvesto. Bože! Pri tejto práci mám občas pocit, že mi niekto ráno primiešal do kávy drogu. Dymiaca mačka! Neviem si predstaviť dospelého človeka, ktorý by tú vec bral vážne - naplnil by ju tabakom, zapálil a fajčil. Také niečo snáď môžu vymyslieť iba

Nemci. A tak by zrejme vyzeral svet, keby vojnu vyhrali nacisti. Podivný, umelý, násilný a nezmyselný.

Pozriem na hodiny. Deväť štyridsaťpäť. S bratom som sa dohodla, že mi mail s ponukou pošle okolo jedenástej. Vtedy je najlepší čas, pretože všetci už myslia na obed, nevšímajú si toľko vecí, ako by si možno všimli, keby neboli hladní. A keby sa v práci náhodou ukázal šéf, už by bolo málo času na kontrolovanie ponuky a dopytu. Poobede už chcem osloviť s ponukou pani Biedermannovú, takže by som ho postavila rovno pred hotovú vec. Nevidím problém v tom, keby tu bol, no človek nikdy nevie, čo všetko sa môže stať. Je lepšie, keď tu nie je.

S miernou nervozitou a šteklením v bruchu znovu pozriem na hodiny a počítam minúty.

— AK SI PREDSTAVÍTE POMPÉZNY PALÁC s úžasným exteriérom, navôkol park, jazero a živé ploty zostrihané na centimeter rovnako, očakávate podobne honosný interiér. O to väčšie prekvapenie nastane, keď dnu uvidíte len hlinenú podlahu, spráchnivený stôl a pavučiny. Prekvapenie, ako keď idete do lesa na maliny, a narazíte na mŕtvolu. Prekvapenie, ako keď známy Don Juan vyhlási v štyridsiatke, že je gej.

Toto teraz zažívam ja. Tuším, že je to len sen, ale aj tak. Už vo sne viem, že sa mi len sníva, že to, čo práve vidím a prežívam, je len výplod mojej hlavy. Čakám na zobudenie, neprichádza. Idem ďalej po hlinenej dlážke, do očí mi vletí tenké, pružné, lepkavé vlákno pavučiny, ako keď je babie leto. Pavúky sa vtedy premiestňujú na väčšie vzdialenosti pomocou vetra a svojej pavučiny. Už sa mi veľakrát stalo, že sa mi takéto vlákno dostalo do očí a nie a nie sa ho zbaviť. Presne ako teraz. Dokonca to cítim tak uveriteľne, že už pochybujem, že snívam. Triem si oči, svrbí ma v nose a vtom sa zobudím. Do tmy.

Pozriem na hodiny. Dve pätnásť. Opäť som sa zobudila uprostred noci. Vstanem z postele a idem sa do kuchyne napiť sa vody.

Vypijem plný pohár a za ním ďalší. Obchod prebehol tak hladko, ako som dúfala. Až mi je to čudné. Peter poslal mail, ja som zavolala Biedermannovej, tá náramok hneď spoznala, no potešila sa napriek tomu, že bude musieť zaplatiť za vlastný náramok. Označila som ho ako

rezervovaný, tak si ho už nik v práci všímať nebude. Zajtra pôjdem za ňou a podpíšeme zmluvu.

Keby som nepočula bratovo chrápanie, myslela by som si, že toto je sen. Realita je niekedy absurdnejšia ako sny.

K bratovmu chrápaniu sa pridá bzučanie jednej z múch, ktoré sa tu zase usídlili. Na to, že je pol tretej ráno, by lieťať nemala. Možno tiež nemôže spať.

O niekoľko mesiacov by som už mohla spať kdesi na severe Nórska. O mojom nápade ísť do Tromsø vie vlastne iba Soňa. Neviem, ako to vysvetlím rodičom, a z tej predstavy ma trochu strasie napriek tomu, že musí byť aspoň tridsať stupňov.

Radšej sa tým zatiaľ nebudem zaoberať.

Chrápanie naberá intenzitu, naopak bzučanie muchy ustalo. Peter ma dnes fakt prekvapil, aj keď urobil niečo úplne obyčajné. Bol vonku. Dokonca bol v škole, takže ho vraj nakoniec nevyhodia. Možno sa naozaj vráti do starých koľají a bude z neho normálny človek. No to musí schudnúť desať kíľ, oholiť sa a predovšetkým: spamätať sa.

Chrápanie začína usávať aj mňa. Možno uspalo aj tú muchu. Väčšinou, keď ľudia počujú chrápanie, nemôžu spať. Na mňa to zrejme pôsobí opačne. Oči sa mi začínajú samy zatvárať, idem rýchlo do postele, kým nezaspím na stoličke.

— ZVONÍM PRI PANELÁKOVOM VCHODE s bezpečnostným kufríkom v ruke.

„Dobrý deň, tu je Agnes Skalická.“

Dvere sa otvoria. Stará pani ma už čaká, na stolíku v obývačke sú obložené chleby a poháre s vodou.

„Ani neviete, ako ste ma potešili.“

Keby vedela, že náramok jej v skutočnosti predávam ja...!

„To som rada.“

Otvorím kufrík a hneď jej ho ukážem.

„Áno, áno... Je to on,“ povie spokojne.

„Ste si istá, že je to on?“

„Som. Viete... pochybujem, že by na Slovensku existoval ešte jeden. Aj keď je to sériová výroba. Manžel ho kúpil vo Francúzsku a povedal, že ich bolo vyrobených len zopár. Neviem síce koľko, no Slovensko nimi určite nie je zaplavené. Nevidím nič, čím by sa líšil od toho môjho. Je to on.“

Schválne sa jej nespýtam, či ju nezaujíma, od koho je, aj keď by som chcela vedieť, prečo ju to nezaujíma. Na jej mieste by som chcela vedieť aspoň meno. No aj tak by sa odo mňa nič nedozvedela - brata som uviedla ako anonymného predajcu. Na zmluve je však jeho meno, aj podpis. Keby sa do nej v práci niekto pozrel, hneď by mu zaplo, že je to môj brat. No čo... zostáva len dúfať, že zmluva zostane navždy ukrytá medzi tisíckami ďalších papierov.

„Som veľmi rada, že sa vám vrátil späť. Len ma mrzí, že musíte platiť za vlastnú vec.“

Môj charakter klesol na úroveň vyžutej žuvačky.

„Čo už... Za tie peniaze mi stojí. Navyše, peniaze nie sú všetko.“

„To hovorím aj ja,“ poviem a v mysli dodám: Ale zásadným spôsobom uľahčujú život.

Zoberie náramok, zovrie ho v oboch rukách a vidieť na nej, že sa jej uľavilo. Akoby som jej doniesla niečo životne dôležité. Ako inhalátor astmatikovi alebo inzulín cukrovkárovi. Alebo topiacemu sa záchrannú vestu. Zvláštne, čo s ľuďmi robia city a vlastná predstavivosť.

Náramok dá naspäť do škatuľky, podíde ku skrini, otvorí zásuvku a vyberie odtiaľ plastové vrečko. Hneď mi je jasné, čo je vo vnútri. Hotovosť. Nepredpokladala som, že takú vysokú sumu mi dá v hotovosti.

„Tak, tu sú.“ Vytiahne zväzky bankoviek z vrečka. V stovkách. Tri zväzky. Po desaťtisíc, čiže rovných tridsaťtisíc eur. Očakáva odo mňa, že ich budem prepočítavať. Zvláštny pocit. Ešte som takú veľkú hotovosť nevidela. Stáva sa, že mi klienti vyplatia cenu v hotovosti, ale väčšinou podpíšu zmluvu, kde sa zaväzujú vyplatiť sumu do dvadsaťštyri hodín od prevzatia predmetu. Na účet firmy. Tá si strhne percentá z predaja a zvyšok prevedie na účet predávajúceho. Prerátam teda zväzky bankoviek, aj keď s nevôľou, pretože to vyzerá, že jej neverím. Určite chápe, že stať sa mohlo všeličo a nemusí byť jej vinou, že sa v zväzku môže nachádzať o niekoľko bankoviek menej.

„Je to v poriadku. Rovných tridsaťtisíc,“ skončím ráta-

nie peňazí s trápnyim pocitom.

„Dobre, moja milá.“

Položím na stolík zmluvu a ona ju podpíše.

A vec je vybavená.

Náramok si dá na ruku a musím uznať, že napriek tomu, že sa nachádzame v panelákovom byte, sedíme na ikeáckej pohovke obklopené bežnými, fádnyimi vecami, ten náramok vyvoláva pocit luxusu a jedinečnosti. Asi stál naozaj za to.

„Ďakujem vám veľmi pekne za spoluprácu, pani Biedermandová,“ poviem a pracem sa preč čo najrýchlejšie, aby ma zhnusenie nad sebou nedonútilo niečo pokašľať.

„Aj ja vám ďakujem a želám vám do života všetko dobré.“

No doriti! Taká milá by nemusela byť. Mimovoľne mi napadne porekadlo: Chovať si hada na prsiach.

V rýchlosti jej podám ruku, milo sa usmejem a pracem sa. Len čo sa zavrú dvere bytu a ja nesiem v kufríku namiesto náramku peniaze, spadne zo mňa napätie.

— ZAPNEM TELKU, IDÚ SAMÉ HLÚPOSTI. Nakoniec nechám bežať dokument o smrteľných úrazoch športovcov – skokan do vody urobí trojité salto, zle dopadne do vody a už sa živý nevynorí. Pilot F1 zhorí zaživa v monoposte, lebo nezvládol zákrutu, ktorú s prehľadom prešiel tisíckrát predtým. Skokan na lyžiach je mŕtvy, hneď ako zle dopadne na zjazdovku. A tak ďalej, a tak ďalej. Zajtra prídu bratovi peniaze na účet. Nechám mu päťtisíc. Ostatné prevedie na môj účet. Pozriem naňho – vytiahol knihy a skriptá, a včera som videla, ako do notebooku aj niečo písal, nielen brázdil po internete ako niekoľko posledných mesiacov. Oholil sa, dal sa ostrihať, a čuduj sa svet - ráno si dal dokonca namiesto piva jablko. Asi sa naozaj snaží začať žiť normálne.

Na druhej strane, druhá bratova podoba – jeho zmutovaná verzia pripomínajúca vlkolaka - mi začína chýbať. Je to čudné, ale je to tak.

V telke idú zábery, ako nejaký taliansky futbalista dostal infarkt priamo na ihrisku a ja sa opýtam brata: „Čo by si povedal, keby som odišla na dlhší čas do nórskeho Tromø a tebe na ten čas nechala tento byt?“

„Čo?“

„Chcem odísť preč na dlhší čas.“

„Prečo?!“ Asi si myslí, že si robím srandu.

„To presne neviem, ale niečo ma tam už dlho ťahá. Sama neviem čo. Možno predstava tmy, polárnej žiary, kde nie sú tridsaťstupňové horúčavy a nepečie slnko na

hlavu ako tu.“

„To myslíš vážne?“

„Myslím.“

Odmlčí sa, premýšľa o tom, po chvíli povie: „Čo si to hovorila? Že kde presne?“

„Do Tromsø. Na sever.“

„A čo tam chceš robiť?“

„To tiež ešte neviem. Pochybujem, že je tam nejaká aukčná spoločnosť a mohla by som robiť to, čo doteraz. Ale budem mať peniaze z náramku a na začiatok, kým si niečo nenájdem, mi to bude stačiť.“

„Ty to fakt myslíš vážne,“ pozerá na mňa, akoby mi až teraz uveril.

„Veď ti hovorím.“

„Ale vieš, že tá suma nie je taká vysoká, aby si mohla rozhodzovať?“

„Viem. Preto hovorím, že si tam chcem nájsť prácu.“

Tá suma naozaj nie je vysoká, ale mám našetrených viac ako päťtisíc eur – dar od rodičov, keď som sa od nich sťahovala, a niečo z môjho skromného platu. Keď k tomu pripočítam dvadsaťtisícpäťsto eur, ktoré mi zostanú z náramku (štyritisícpäťsto pôjde firme, päťtisíc dám bratovi), je to slušná suma na začiatok kdekoľvek.

„A na ako dlho tam chceš ísť?“

„Na rok, dva, tri...? Možno natrvalo.“

„Preboha! Vieš si predstaviť, čo bude robiť mama?!“

Zábery dolámaného motocyklového pretekára strieda-

jú zábery na mŕtveho hokejistu, ktorý zomrel na krvnú zrazeninu v mozgu po strete s protihráčom. Napadne mi, že tak nejakoby som mohla skončiť, keď o svojom pláne poviem mame.

„Viem. A nechce sa mi na to ani pomyslieť. Ale je to predsa moja vec, kde budem žiť! Som predsa dospelá, tak mame nezostane nič iné, ako sa s tým zmieriť. Postavím ju pred hotovú vec.“

„Zabudni na to, že sa s tým zmieri. Veď vieš, aká je na teba zaťažaná... Nielenže musí prehltnúť, že som odišiel ja, teraz ešte aj ty!“

„Čo už...“

Brat nahodí smutný výraz, akoby sám oľutoval, že sa odsťahoval od rodičov.

„To chce niečo silnejšie,“ povie a ide do chladničky vybrať zvyšok whisky, z ktorej som mu naliala, keď sa sem nastahoval. Obaja si nalejeme a pripijeme na nový začiatok. Nech bude ten začiatok čohokoľvek a kdekoľvek.

— O DVA DNI MÁM PENIAZE z náramku na účte. Pre niekoho to nie je veľa peňazí, ale ja som nikdy ani nedúfala, že budem mať na účte päťcifernú sumu. Nieкто by ju minul iným spôsobom – aj mňa každú chvíľu prepadáva pokušenie minúť ju na malichernosti a hlúposti v nákupnom ošiali, ale prednejšie je mi zažiť to, po čom túžim už dávno. Iný život na inom mieste. Ak budem chcieť nejaké nové veci, nakúpim si ich tam.

Aby som predišla pokušeniu rozhádzať peniaze, vyberiem si ihneď letenku. Z Viedne – Austrian Airlines. Typ: jednosmerná. S jedným medzipristátím v Oslo. Cena 687,83 eur. Narazím aj na lacnejšie, aj o niekoľko stoviek, ale naozaj nemienim čakať na letisku kdesi v Mníchove, aby som sa na druhý deň dostala do Oslo. Polovica novembra – 10 : 20 – odlet z Viedne, 12 : 45 – prilet do Oslo, jedna hodina desať minút čas na prestup, 15 : 45 prílet do Tromsø/Langnes so Scandinavian Airlines.

A je to.

— STRIEBORNÉ PRÍBORY PRE ŠEŠŤ OSÔB za vyvolávaciu cenu päťstopäťdesiat eur vám zaručia pocit luxusu, aj keby ste takou lyžicou jedli polievku z vrecúška. Alebo takou vidličkou instantné rezance, alebo nožom krájali karbonátku zo školskej jedálne. Československo, dvadsiate až tridsiate roky 20. storočia, šesť celostrieborných vidličiek, šesť celostrieborných dezertných vidličiek, šesť nožov so striebornými rukoväťami a nerezovým ostrím, celostrieborná naberačka a naberací nôž. Celkovo dvadsaťšesť kusov. Odhadovaná konečná cena osemsto eur.

Preklikám sa predmetmi dennej ponuky – vidím porcelánovú súpravu na čaj, perleťový ďalekohľad do opery, petrolejovú lampu s bronzovou soškou, strieborné klieštičky na cukor, cínovú vázičku v štýle art deco, ďalej prstene, náušnice, sklo, porcelán... Zistím, že moja práca mi bude trochu chýbať.

O dva mesiace plánujem dať výpoveď. Ešte som to tu nikomu nepovedala. Ani Barbore. Tá aj tak nepochopí, prečo chcem odísť na také vzdialené miesto. Všetkých rovno postavím pred hotovú vec, tak ako mamu.

Šéf sa tu stále neukázal a najnovšie kolujú o ňom chýry, že je asi naozaj na psychiatrii. Ktovie, či ho niekedy ešte uvidím.

— MÔJ PSYCHIATER SI PODVIHNE veľké okuliare s hrubým rámom a pozrie sa na mňa nacvičeným skeptickým pohľadom. Práve som mu povedala, že sa chcem presťahovať do Tromsø. Nie ísť sa tam pozrieť, ani na dlhšiu dovolenku, ale ísť tam žiť.

„Prečo práve tam?“ pýta sa po chvíli dokonale neutrálnym hlasom.

„Viete, že neznášam slnko a teplo.“

„Áno, áno... Ale prečo práve tam?“

„Chcem vidieť polárnu žiaru.“

„Aha.“ Zaznačí si niečo do zošita, ktorý je už spolovice zapísaný.

„Nepripadá vám to nenormálne?“ spýtam sa zo zvedavosti.

„Nie. Prečo by malo?“

„No... väčšine ľudí by to prostredie nevyhovovalo.“

„Ale ty nie si väčšina. Nie je to síce zvyčajné prostredie, ale všetko je to o vkuse. Nevidím nič nenormálne na tom, že by sa ti tam mohlo páčiť.“

Priznám sa, že mi odľahlo. Keby sa na mňa začal pozerať ako na blázna, začala by som o sebe pochybovať. Aj o svojom pláne. Je čudné, že mi na jeho názore záleží viac ako na názore rodičov. Tiež, že mu to hovorím skôr ako im. Niežeby som si rodičov nevážila, ale oni do toho pletú city a nie sú objektívni. Úplne objektívny síce nie je nik, ale pán Rudňanský sa z ľudí z môjho okolia k objektivite približuje najviac.

„Oficiálne mám teda potvrdené, že odísť tam nie je výplodom chorej mysle.“

Usmeje sa. „Rodičia to už vedia?“ spýta sa odrazu.

„Nie.“

„Prečo s tým čakáš? Bojíš sa, že by si mysleli, že to nie je normálne? Že by s tým nesúhlasili?“

„Aj jedno, aj druhé.“

„Niekedy je lepšie povedať veci na rovinu. Tak ako sú. A čo najskôr.“

„Ja viem, len keď si predstavím vyčítanie svojej mamy, nechce sa mi s tým von. Ešte chvíľu radšej počkám. Alebo jej to poviem tesne pred odchodom.“

„Myslíš, že je to správne?“

„Neviem.“

„Agneska, na ako dlho tam chceš vlastne ísť?“

„Neviem. Možno navždy, ak tam budem spokojná.“

„Aha.“ Znova si zapísal niečo do zošita.

„Nebude ti chýbať rodina, priatelia?“ spýta sa po chvíli.

„Samozrejme, že budú. Ale keď sa to tak vezme, priateľov veľa nemám a rodičov s bratom môžem prísť kedykoľvek pozrieť. Lietadlá predsa lietajú.“

„To ale nie je lacná záležitosť...“

To, že mám peniaze z náramku, som mu nepovedala. Viem, že by som mu to mohla pokojne porozprávať celé, aj tak by to nikomu nezavesil na nos, lebo je viazaný lekárske tajomstvom, ale neurobila som to. Aj som o tom rozmýšľala, ale napokon som to nespravila. Myslela

som, že by sa mi uľavilo od výčitiek svedomia, ale zistila som, že vlastne už takmer žiadne výčitky nemám. Čím viac času od predaja ubehlo, tým viac som presvedčená, že stará pani je v balíku tak či tak, a na mňa sa iba konečne usmialo šťastie.

„To nie je. Ale hádam sa to nejakو podarí.“

To je všetko, čo mu k tomu poviem.

„Hmm... Už máš premyslené, čo tam budeš robiť?“

„Nie. Ale je mi to jedno. Hlavne, že budem tam.“

„Ehm.“ Zase si niečo zapíše. Mám sto chuť pozrieť sa do všetkých zošitov, ktoré za tie roky popísal v mojej prítomnosti. Alebo aj bez nej. Niekedy ma to písanie dosť vytáča, a on to musí vedieť.

Naberiem odvalu a spýtam sa ho: „Pán Rudňanský, čo si to tam vlastne píšete?“

„Len také poznámky k nášmu rozhovoru, Agneska.“

To, že si píše poznámky k nášmu rozhovoru, by muselo byť jasné aj idiotovi, no oslovením „Agneska“ ma odradil rýpať sa v tom ďalej.

„A čo tvoje výpadky? Nemáš ich častejšie?“

Nepriznam sa, že áno. Nechcem aby ho to doviedlo k názoru, že nemám nikam ísť. To by totiž mohol byť pádny dôvod.

„Nie,“ zaklamem.

„A čo zlé sny? Ešte stále ich máš?“

Nepoviem mu o dvojmetrovom neonacistovi, ktorý si to šinie po ulici spolu s transvestitom. Nepoviem mu ani

o mŕtvoľe v hotelovom bazéne, ani o schátranom dome plnom pavučín.

„Nie,“ zaklamem opäť.

Nie som si istá, ale je možné, že za tie roky už vie, kedy klamem. No je mi to fuk. Nič mu hovoriť nebudem. Navyše, už mám po krk rozoberania detailov, hlúpostí, ktoré môžu mať síce v mojom živote väčší význam, ako sa zdá, ale pitvanie sa v nich mi okrem poznámok v zošite pána Rudňanského neprineslo nič podstatné.

„Dobre teda, Agneska. Precvičíme si ešte pamäť.“

A nasledujú cvičenia, ktoré tu vždy absolvujem. Mobil nájdem na stole, citrón v obývačke, mlieko ukryté pod perinou, zubnú pastu na umývadle... Som čoraz viac presvedčená, že technika LOCI vôbec nezlepšuje moje výpadky. Ani Tanakan, ani nič iné.

Keď to všetko absolvujem, povie mi, že na budúci rok skladá svoju prax, takže ma odporučí k niekomu inému. Vždy som sa bála tej chvíľe, no teraz mi to nepripadá až také hrozné. Možno preto, že už viem, že k žiadnemu psychiatrovi chodiť nebudem.

Rozlúči sa so mnou s tým, že sa určite nevidíme na posledy a želá mi, nech sa mi tam darí a všetko vychádza podľa plánu a všetky tie reči, ktoré sa v takejto situácii hovoria.

Z ordinácie som vyšla s pocitom, že som ukončila jednu etapu svojho života a som pripravená začať niečo nové.

— NÁJDEM SI HOTEL. Viking Hotel Tromsø znie dobre. Aj cena je pomerne prijateľná. Izba je malá, ale komfortná a vyzerá čistá. Jednolôžková izba za 99,21 eur za noc pri platbe vopred, 111,77 eur pri platbe neskôr. V rámci toho, že tam chcem ísť mimo sezóny svetla, keď je tam tma ako v rohu, by mohli mať nižšie ceny. Pre bežných ľudí je totiž tma a zima skôr mínusom ako plusom. No čo... Zaplatím radšej vopred. Nie je to málo, viem, že najideálnejšie by bolo, keby som bývala v nejakom podnájme, čo neskôr aj plánujem urobiť. Spolieham sa na to, že nájdem ubytovanie niekde na farme pri brehu fjordu, alebo malý byt v centre. Hovoria tam aj po anglicky, tak sa hádam bez problémov dohodorím. Zatiaľ mi musí stačiť drahá hotelová izba.

Čítam: Hostia majú v zariadení Viking Hotell & Apartments k dispozícii bezplatné Wi-Fi, rovnako ako kávu a čaj zdarma. Hotel sa nachádza iba dvesto metrov od katedrály v centre mesta Tromsø. Všetky hotelové izby a apartmány sú vybavené TV s plochou obrazovkou. Apartmány ponúkajú tiež plne vybavenú kuchyňu s rúrou, chladničkou a príbormi. Uteráky sú zahrnuté v cene ubytovania. Nákupná ulica Storgata a supermarket sa nachádzajú v blízkosti. Trajektový terminál Hurtigruten nájdete len štyristo metrov od zariadenia Viking Hotell & Apartments. Letisko Tromsø Lufthavn je vzdialené menej než desať minút jazdy autom.

Katedrála je to posledné, čo ma zaujíma (ale pozrieť sa

tam pôjdem), a to, že je na izbách Wi-Fi, už hádam ani nemusia písať. Čítam ďalej: *Reštaurácia, Bar, Recepčia s nepretržitou prevádzkou, Denná tlač, Nefajčiarske izby, Izby / zariadenie pre telesne postihnutých, Rodinné izby, Výtah, Expresná registrácia / odhlásenie, Trezor, Odhlučnené izby, Kúrenie, Úschovňa batožín, Úschovňa lyží, Izba pre alergikov k dispozícii, Všetky verejné a súkromné priestory nefajčiarske, Klimatizácia, Vyhradený priestor pre fajčiarov.* Ďalej: aktivity, služby, parkovanie... bla, bla, bla.

Rezervujem si izbu na týždeň – v polovici novembra, ak by som si za ten čas nenašla podnájom (čo nepredpokladám), pobyt si predĺžim.

— DNI SA SKRACUJÚ A NOC JE ČORAZ DLHŠIA, slnko už nepečie, ale aj tak sa teším na dátum odletu. Brat už vyzerá ako človek, dokonca sa tak aj správa. Zmieril sa s mamou, mama sa zmierila s tým, že býva u mňa. Stále som jej však nepovedala o mojom plánovanom odchode. Každý deň na to zbieram odvahu, ráno som vždy presvedčená, že jej to na rovinu poviem, no čím viac deň pokročí, tým mi odvahy ubúda.

Pozriem von oknom – na ulici sa vetrík pohráva s jesenným lístím a akýsi pes ho naháňa. Jeho majiteľ s kapučnou na hlave ho len bezmocne sleduje, poťahuje, psa zaujímajú iba lietajúce listy a nechce ísť ďalej.

Položím na stôl hrnček s čajom, hneď vedľa bulvárnej tlače, zlovyk kupovať ju mi zostal, odkedy som zisťovala správy kvôli náramku. Modelka nachytaná v spoločnosti starého rachitického, ale prachatého muža a moderátor pristihnutý v bordeli. Stále dookola.

Vedľa sú položené bratove skriptá, pred týždňom sa mu začal semester. Vyzerá to, že školu napokon dokončí. Byt mu nechám, povedal, že si nájde prácu a pomôže mi splatiť hypotéku. O tom pochybujem, ale skúsiť to môže. V rohu na plafóne sa usídlil pavúk, ktorému sa ešte v lete do pavučiny chytili otravné muchy. Z nich žije zrejme doteraz, lebo žiadne tu už nelietajú. Je mi ľúto zabiť ho, tak ho tam nechávam hladovať.

Brat je ktovie kde, znova začal chodiť von s kamarátmi a dokonca mám podozrenie, že má nejakú babu. Dúfam,

že táto bude iná ako Zuzana.

Pustím si hudbu, nie veľmi nahlas, lebo suseda podomnou nemá nervy v poriadku a vždy, keď sa z môjho bytu derú silnejšie zvuky, trieska na radiátor, čo sa ozýva po celom dome. Vyberiem si cédečko – nad Billym Cobhamom vyhrá Devin Townsend – *Ocean Machine*. Pustím si jeden z mála songov, ktoré môžem počúvať vždy. *Death of Music*. Neviem, či bol môj výber náhodný, ale okrem toho, že sa mi ten text páči, trochu cítim medzi ním a mojím životom akúsi paralelu.

Počúvam a pritom sa pozerám, ako sa na strechách zaparkovaných áut odráža svetlo z priskoro zapálenej pouličnej lampy. Keď sa song skončí, pustím si ho znova.

— NA DRUHÝ DEŇ PRÍDEM Z PRÁCE SKÔR ako zvyčajne, lebo v ponuke som mala iba oceniť veci, v ktorých sa viac vyzná Barbora a Maťo. Nejaké obrazy a orientálne amulety. Keďže som nemala na práci nič iné, odišla som teda domov. Už pri vchode sa mi niečo nezdalo. Vchodové dvere a obývačku delí iba krátka chodba a dvere, ktoré nikdy nezatvárame. Teraz sú však zatvorené a v chodbe je úplná tma. Otvorím dvere od obývačky a vidím môjho brata a Soňu. Spolu na mojej sedačke, jeden na druhom. Trochu sa mi z toho samovoľne prekrúti oči. Čakala som všeličo a všelikoho, ale toto nie. Chvíľu sa mi zdá, že sa premenili na sochy, iba strnulo, prekvapene a vystrašene na mňa hľadia.

Ani neviem, čo vlastne proti tomuto výjavu mám, hádam len to, že sa tu asi dlhší čas niečo dialo poza môj chrbát, a že sa tu miešajú dva oddelené svety, ktoré sa doteraz týkali iba mňa.

Po chvíli trápnosti, ktorá sa zdala tisíckrát dlhšia ako v skutočnosti, poviem jediné, čoho som schopná: „Čaute.“

Obaja sa mi odzdravia, pričom sa pomaly od seba odlepia. Rýchlo sa zložím v kuchyni a čakám, čo bude. Ako mi to vysvetlia? Majú niečo spolu už dlhšie, alebo je to chvíľková záležitosť? Berú to vážne, či nie? Ako a kedy k tomu došlo?

Napijem sa vody - pohár vypijem do dna, tupo sa zahľadím na včerajšie noviny, kde opisujú vraždu akéhosi taxikára a vtom sa zjaví vo dverách Soňa.

„Prepáč, že si sa to dozvedela takto. Je mi to fakt trápne.“

„Nemusíš sa ospravedlňovať.“

„Keby som ti to povedala skôr...“

„A čo vlastne?“

„Ako... čo?“

„Čo sa mám dozvedieť?“

„Vieš, asi pred mesiacom som ťa prišla pozrieť. Len tak, že čo robíš. Bola som nablízku, a tak... Otvoril mi Peťo.“

„Aha.“ Už mi je to jasné.

„Nebola si doma, ale dali sme sa do reči, vymenili sme si čísla a vzniklo z toho niečo viac. Ale prisahám, že ja som ti to chcela povedať. On nechcel.“

Nechápem, prečo mi to brat potreboval tajiť. „Prečo?“

„Čo ja viem? Asi mu to bolo trápne. Spýtaj sa jeho.“

Soňa si sadne oproti mne za stôl, vo dverách sa zjaví brat a nevie, čo má povedať. Hrabe sa vo vlasoch, vyzerá komicky a ja sa bavím.

„Tak už to vieš,“ povie napokon.

„Ehm... Pokojne ste mi to mohli povedať. Aj jeden, aj druhý. Nie som predsa tvoja frajerka ani manželka, aby som robila scény. A mám vás oboch rada.“

„Ale Soňa je tvoja kamarátka. Nechcel som...“

„Čo si nechcel? Nevieť síce, či sa vy dvaja k sebe hodíte, popravde mi kombinácia vás dvoch ako páru doteraz ani nenapadla, ale ktovie... Vy to musíte vedieť sami. Napokon, mohli ste dopadnúť aj oveľa horšie.“ Pozrú jeden na

druhého, trochu ich to pobavilo.

Môj mozog odmieta prijať, že títo dvaja spolu niečo majú. Ale keď sa to tak vezme, môžem byť vlastne rada, že je to tak. Naozaj mohli dopadnúť oveľa horšie – brat so Zuzou, ktorá Soni charakterom a inteligenciou nesiaha ani po členky, a Soňa s ktorýmkoľvek náhodným nadržaným dementom z baru, ktorý by ju iba využil a poslal dokelu ako veľakrát predtým.

„Vieš, mám tvojho brata naozaj rada,“ povie Soňa s previnilým výrazom.

„Fakt? To si mi ešte nepovedala,“ pozrie na ňu Peter. „Ja teba tiež,“ dodá.

„No vidíte, tak aspoň v tom máte jasno!“ Postavím sa a idem do izby. Trochu sa bojím len jedného – keď sa rozídu, nemôžu odo mňa čakať, že sa prikloním na stranu jedného z nich.

„Kam ideš?“ zakričí Soňa od stola.

„Idem sa prezliecť. Pôjdeme oslavovať.“

„A čo oslavovať?“ čuduje sa brat.

„Neviem. Proste mám chuť oslavovať. Vás dvoch, môj odchod...“ poviem, ignorujúc to, že som ich vyrušila v intímnej chvíli.

„Agi, ty to s tým Nórskom naozaj myslíš vážne?“ spýta sa Soňa, aj keď dobre vie, že myslím.

„Hej. Vlastne okrem vás dvoch a môjho psychiatra to nevie ešte nik.“

Oblečiem sa vyzývavejšie ako inokedy – keď už budem

v bare s párom, nech aspoň vyzerám k svetlu, vlasy si vypnem dohora a môžeme ísť. Brat so Soňou majú na sebe to, čo si rýchlo navliekli naspäť, potom ako som ich našla – obaja nejaké čudné tričká a rifle, a tak to vyzerá, akoby išla do baru mama s deťmi.

Až keď vyjdeme von a oni sa chytia za ruky, uverím, že medzi nimi môže byť pevnejší vzťah. Zvláštne vidieť ich tak. Na okamih mi napadne, že by Peťo mohol bývať u nej a ja by som mohla svoj byt prenajímať, ale neviem si predstaviť, že by v ňom býval niekto iný. Tú myšlienku ihneď zavrhnem.

Vietor zdvihne lístie, zavíri ním a ja si uvedomím, že všetci sme sa ocitli vo víre nepredvídaných udalostí.

— V LIETADLE MÁM ČUDNÝ POCIT. Nie strach, ani vzrušenie z adrenalínu, skôr pocit trápnosti, že sa spoločnosť, nech už sa tvári akokoľvek vyspelo, stále premiestňuje v akýchsi kovových šúľkoch a relatívne pomaly. Či už vo vzduchu alebo na kolesách po ceste. Za vyše sto rokov sa podstata nezmenila. Napadne mi to vždy, keď sedím v lietadle. Možno preto, že tu nemám nič iné na práci. Na druhej strane, pred dvesto rokmi by som mohla cestovať akurát na koči s konským záprahom a loďou. To by som o vyspelosti spoločnosti asi rozmýšľala úplne inak. Ale aj tak... od praveku jeme lyžicou. A tiež nie je to tak dávno, čo Edison vynášiel žiarovku.

Vedľa mňa si sadol český turista – plešatý muž v károvanej košeli, ktorý sa stihol predstaviť ako Jozef. Dúfam, že mu nenapadne otravovať ma počas dvojhodinového letu. V ušiach mi ešte stále rezonujú mamine výčitky a nárek, ktorý spustila, keď som jej predvčerom povedala, kam idem. No napriek celej tej plejáde šialenstva, čo zo seba vypustila (keď zavriem oči, stále ju vidím ako rozhadzuje rukami, zametá nimi sem a tam - nechápavo, vyčítavo, prosebne...), viem, že sa s tým zmieri.

Lietadlo štartuje a v hlave sa mi zrazu roztočí kolo-toč so starožitným nábytkom, porcelánom, sklenenými predmetmi, hračkami, šperkmi, príbormi, lampami... až ho trochu spomalí pán Jozef, ktorý mi hovorí, že jeho syn robí hokejového trénera. Lietadlo vzlietne a pýta sa ma, kam idem. Poviem, že do Tromsø. Prečo? Iba tak.

Znova sa mi v hlave rozvíri vír podivných obrazov – neonacista s divadelným ďalekohľadom, pani Biedermanová sediaca v Ikei na rozkladacom gauči, brat v lese s náramkom na ruke, mama na starej drevenej lavici s vyrezávanými motívami, ktoré sa pohybujú a rozpínajú... Napadajú mi také absurdity, že sa im sama musím smiať. A čo už je podivnejšie, ako keď sa človek smeje vlastným myšlienkam?

Pánovi Jozefovi to ale asi čudné nepripadá a hovorí mi, priam kričí do ucha, že jeho žena robila učiteľku v škôlke. Je mi jedno, čo robila jeho žena, ale hlúpy a hlboko zakorenený spoločenský takt, ktorý nie a nie vytrhnúť zo seba, ma núti povedať, že to je super. Hovorí o svojom vnukovi, ktorý tiež hrá hokej. A o svojom bratovi, ktorý má rakovinu hrubého čreva. A o tom, že zbiera známky a nemá rád sladkosti. Ak má toto byť začiatok veľkej veci... Ale začiatky veľkých vecí nemusia vždy brať dych.

Zapijem tabletku Tanakanu vodou od letušky a tvárim sa, že ho nepočúvam. No je to úplne jedno, stále hovorí o tom, čo má a čo nemá rád, a o tom, čo sa deje s členmi jeho rodiny. Naozaj ho prestávam vnímať až vo chvíli, keď sa dostáva k sťažnostiam na politikov a na nezmyselný život v jeho krajine. Aj keď je len niečo po jedenástej, jeho reči ma uspávajú.

— NAOZAJ SOM V LIETADLE ZASPALA. Posledné, na čo si pamätám, je, ako sa pán Jozef sťažoval, aký má malý dôchodok napriek tomu, že robil vo výskumnom ústave vyše štyridsať rokov.

Zobudila som sa až pri pristaní v Oslo. Dala som si kávu na letisku a pri lete do Tromsø pri mne sedela akási staršia pani, asi Nóрка, lebo pri tých pár slovách, ktoré sme spolu prehodili po anglicky, bol jej prízvuk príliš výrazný. Aspoň bola už zvyšok cesty ticho.

Do hotela som prišla taxíkom a ubytovala som sa v izbe, ktorá vyzerá presne ako na obrázku.

...

— VŽDY SOM CHCELA LEN TAK SPADNÚŤ chrbtom do snehu. Celým telom. Bez strachu, že je pod ním ukrytý nejaký predmet, ktorý mi rozbije hlavu alebo ostriu, ktoré ma poreže. Ale nikdy som to nespravila. Dokonca ani ako dieťa. Teraz to však spravím. Rozpažím ruky, zhlboka sa nadýchnem a padám.

Puk.

— KDE TO SOM? OPĚT VÝPADOK – to je jasné. Cítím pod sebou chladnú hmotu a nad sebou vidím to, čo môže znamenať jediné. Že som tam, kde som sa chcela dostať. Polárna žiara. Tromsø. Nespomínam si síce, ako som sa sem dostala, ale to teraz nie je podstatné. Ležím na mieste, ktoré som si vždy predstavovala presne takto, a nemám dôvod, aby som si to nevychutnala. Sneh podo mnou ma už trochu oziaba, ale hreje ma vedomie, že za trhlinou v pamäti sa môžu ukrývať aj pekné chvíle.

Vydalo vydavateľstvo
FORZA MUSIC, spol. s r.o., 2014
Zodpovedná redaktorka Dagmar Kinčeková
Technický redaktor Slavomír Kopec
Grafická úprava a sazba skMedia

Prvé vydanie

Vytlačili Těšinské papírny, s.r.o.
Bezručova 212/17, 737 01 Český Těšín

ISBN 978-80-89359-63-9

